

**Sprawozdanie opisowe z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Rudzie Śląskiej
za 2017 rok**

SPIS TREŚCI

I. Struktura wydatków Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w roku 2017	str. 3
II. Informacje ogólne	str. 3 - 4
III. Zadania statutowe realizowane przez Ośrodek w 2017 roku	str. 4 - 10
IV. Charakterystyka osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2017r.	str. 11 -12
V. Szczegółowe sprawozdania komórek organizacyjnych Ośrodka	str. 13
1. Dział Pomocy Środowiskowej	str. 13 - 17
2. Dział Świadczeń	str. 17 - 19
3. Dział Opieki nad Osobami Starszymi i Niepełnosprawnymi	str. 19 - 31
4. Dział ds. Asysty Rodzinnej	str. 31 - 39
5. Dział Obsługi i Finansowania Opieki nad Dzieckiem	str. 39 - 43
6. Dział Pieczy Zastępczej	str. 43 - 47
7. Dział Świadczeń Rodzinnych	str. 47 - 52
8. Dział Świadczeń Alimentacyjnych	str. 52 - 55
9. Dział Dodatków Mieszkaniowych	str. 55 - 57
10. Dział Klub Integracji Społecznej	str. 57 - 62
11. Dział Realizacji Projektów	str. 62 - 66
12. Sekcja Obsługi Stron	str. 68 - 70
13. Zespół Samodzielnych Stanowisk	str. 70 - 72
14. Samodzielne Stanowisko Pomocy Psychologicznej	str. 72
15. Samodzielne Stanowisko Głównego Specjalisty ds. Analiz Społecznych	str. 72 - 73
16. Specjalistyczne Poradnictwo Prawne	str. 73 - 74
17. Dział Techniczno - Gospodarczy z Kancelarią	str. 74 - 76
18. Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. Osób Niepełnosprawnych	str. 76 - 77
VI. Zasoby kadrowe MOPS	str. 78 - 81
VII. Plan potrzeb Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na 2018r.	str. 82 - 85

WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW

- Załącznik nr 1** - Roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2017r. wraz z potrzebami związanymi z ich realizacją.
- Załącznik nr 2** - Roczne sprawozdanie z działalności i efektów pracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej - organizatora pieczy zastępczej za rok 2017 oraz zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej.
- Załącznik nr 3** - Roczne sprawozdania za 2017r. Kierowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

I. STRUKTURA WYDATKÓW MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W ROKU 2017

Źródła finansowania zadań Ośrodka

Środki z Budżetu Miasta-	40 483 180,25 zł, co stanowi 23,07 % całego budżetu MOPS
Środki z Budżetu Państwa -	134 214 895,61 zł, co stanowi 76,50 % całego budżetu MOPS
Środki z Europejskiego Funduszu Społecznego	757 485,63 zł, co stanowi 0,43 % całego budżetu MOPS
Suma:	175 455 561,49 zł

II. INFORMACJE OGÓLNE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej jest jednostką organizacyjną Miasta Ruda Śląska powołana uchwałą Nr 55/XIII/90 z dnia 28 lutego 1990 roku do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i pieczy zastępczej oraz innych zadań przekazywanych do realizacji organom samorządowym gminy oraz powiatu.

Podstawę działalności Ośrodka stanowi ustawa o pomocy społecznej. Przedmiotem działalności Ośrodka w 2017r. były zadania wynikające z:

- ustawy o pomocy społecznej,
- ustawy o samorządzie gminnym,
- ustawy o samorządzie powiatowym,
- ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawy o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- ustawy o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawy o systemie oświaty,
- ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

- ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawy o finansach publicznych,
- ustawy o rachunkowości,
- ustawy - Prawo zamówień publicznych,
- ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawy o cudzoziemcach,
- ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawy o gospodarce nieruchomościami,
- kodeksu postępowania administracyjnego,
- ustawy Prawo energetyczne,
- ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- statutu.

III. ZADANIA STATUTOWE REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK W ROKU 2017

Ośrodek realizuje cele i zadania określone w przepisach ustawy o pomocy społecznej oraz przepisach wydanych na jej podstawie, a w szczególności podejmuje działania zmierzające do zaspakajania niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, oraz w miarę możliwości do życiowego ich usamodzielnienia, oraz do integracji tych osób i rodzin ze środowiskiem, a także zapobiega powstawaniu trudnych sytuacji życiowych rodzących zapotrzebowanie na pomoc społeczną.

1. Ośrodek realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej obejmujące w szczególności:

- 1) przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń;
- 2) prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- 3) prowadzenie pracy socjalnej;
- 4) analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- 5) realizację zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- 6) rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

2. Ośrodek realizuje zadania własne Miasta o charakterze obowiązkowym polegające na:

- 1) opracowaniu i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzaniu corocznie oceny zasobów Miasta w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielaniu schronienia, zapewnianiu posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;

- 4) przyznawaniu i wypłacaniu zasiłków okresowych;
- 5) przyznawaniu i wypłacaniu zasiłków celowych;
- 6) przyznawaniu i wypłacaniu zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawaniu i wypłacaniu zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom, które nie posiadają dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- 8) przyznawaniu zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłaceniu składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) opłaceniu składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 11) przyznawaniu i wypłacaniu zasiłków stałych;
- 12) prowadzeniu pracy socjalnej;
- 13) organizowaniu i świadczeniu usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania;
- 14) prowadzeniu i zapewnieniu miejsc w mieszkaniach chronionych;
- 15) dożywianiu dzieci;
- 16) sprawieniu pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 17) kierowaniu do domu pomocy społecznej i ponoszeniu odpłatności za pobyt mieszkańca Miasta w tym domu;
- 18) pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 19) sporządzaniu sprawozdawczości oraz przekazywaniu jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

3. Ponadto Ośrodek realizuje zadania własne Miasta polegające na:

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawaniu i wypłacaniu pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzeniu i zapewnieniu miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowaniu do nich osób wymagających opieki;
- 4) podejmowaniu innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb, w tym tworzeniu i realizacji programów ostonowych;
- 5) współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

4. Ośrodek realizuje zadania zlecone Miastu, do których należy:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiołową lub ekologiczną;
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznym;
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a ustawy o pomocy społecznej;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 7) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

5. Ośrodek realizuje zadania własne powiatu polegające na:

- 1) opracowaniu, realizacji i koordynacji powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) prowadzeniu specjalistycznego poradnictwa;
- 3) przyznawaniu pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo- wychowawcze, rodziny zastępcze, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;
- 4) udzielaniu pomocy w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo- wychowawcze, rodziny zastępcze, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;
- 5) udzielaniu pomocy cudzoziemcom, który uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, mającym trudności w integracji ze środowiskiem;
- 6) prowadzeniu i rozwoju infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczaniu w nich skierowanych osób;

- 7) prowadzeniu mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 8) przyznawaniu świadczeń pieniężnych dla rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz rodzin pomocowych na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dodatku dla dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności, jednorazowego wydatku związanego z przyjmowaniem dziecka do rodziny, dofinansowaniem do wypoczynku, zdarzeń losowych, na utrzymanie lub niezbędny remont lokalu mieszkalnego;
- 9) opracowywaniu porozumień w sprawie umieszczania i ponoszenia wydatków na utrzymanie dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz partycypowaniu w kosztach wynagrodzeń dla rodzin zastępczych;
- 10) przygotowaniu umów i aneksów do umów związanych z pełnieniem funkcji rodziny zastępczej zawodowej oraz pełnieniem funkcji rodziny pomocowej lub osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich;
- 11) współpracy z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej;
- 12) udzielaniu informacji o prawach i uprawnieniach;
- 13) szkoleniu i doskonaleniu zawodowym kadr pomocy społecznej z terenu miasta Ruda Śląska;
- 14) doradztwie metodycznym dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu miasta Ruda Śląska;
- 15) podejmowaniu innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 16) sporządzaniu sprawozdawczości oraz przekazywaniu jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

6. Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez Ośrodek należy:

- 1) pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, w zakresie indywidualnego programu integracji, oraz opłacanie za te osoby składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- 2) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 3) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 4) udzielanie cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a ustawy o pomocy społecznej pomocy w zakresie interwencji kryzysowej.

7. Wykonywanie przez Ośrodek innych zadań realizowanych przez powiat obejmujących:

- 1) dofinansowania do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych;

- 2) dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, realizowanych w odpowiedzi na wnioski indywidualnych osób niepełnosprawnych;
- 3) dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych;
- 4) dofinansowanie działania warsztatów terapii zajęciowej;
- 5) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów;
- 6) przedstawianie wniosków do planów finansowo - rzeczowych PFRON w zakresie zadań realizowanych przez miasto Ruda Śląska oraz sprawozdań rzeczowo - finansowych o zadaniach zrealizowanych z otrzymanych środków finansowych z PFRON;
- 7) opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności w zakresie realizacji ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa - w ramach środków finansowych otrzymywanych przez Miasto z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- 8) opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych;
- 9) podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności;
- 10) dofinansowanie rehabilitacji dzieci i młodzieży;
- 11) przystępowanie do programów, o których mowa w przepisie art. 47 ust. 1 pkt 4 lit. a ustawy wymienionej w § 2 pkt 5 Statutu MOPS oraz realizacja zadań objętych tymi programami.

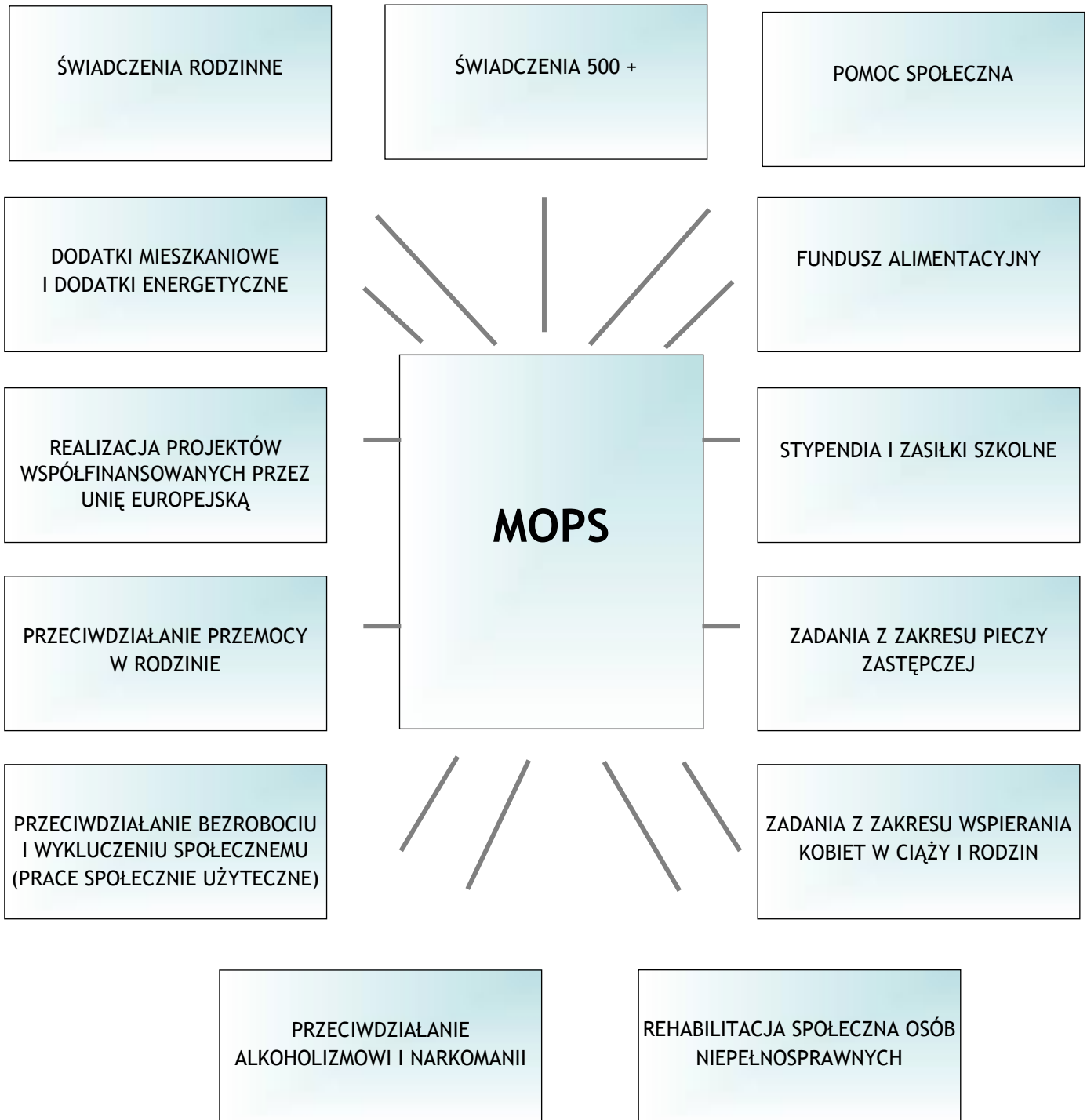
DO ZADAŃ OŚRODKA NALEŻY PONADTO:

8. Wykonywanie innych zadań Miasta z zakresu pomocy społecznej, określonych w porozumieniach zawartych z organami administracji rządowej.
9. Przyznawanie i wypłacanie osobom uprawnionym dodatków mieszkaniowych.
10. Przyznawanie i wypłacanie osobom uprawnionym świadczeń rodzinnych.
11. Prowadzenie i świadczenie usług w Klubie Integracji Społecznej, w tym m.in. prac społecznie- użytecznych.
12. Przyznawanie i wypłacanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym uczniom z terenu Miasta.
13. Prowadzenie postępowań w sprawach świadczeń i wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzenie postępowań w sprawach należności dłużników alimentacyjnych.
14. Wykonywanie zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.
15. Przyznawanie i wypłacanie dodatku energetycznego, o którym mowa w ustawie- Prawo energetyczne.

16. Weryfikowanie, w drodze wywiadu, o którym mowa w art. 23 ust. 4a ustawy o świadczeniach rodzinnych, oświadczenia o samotnym wychowywaniu dziecka stosownie do art. 20c ust. 8 ustawy o systemie oświaty.
17. Ustalanie i wypłacanie zasiłków, o których mowa w ustawie o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.
18. Prowadzenie postępowań w sprawie świadczenia wychowawczego i wypłata tego świadczenia osobom uprawnionym.
19. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
20. Organizacja procesu otwartego konkursu ofert na zlecenie zadań z zakresu pomocy społecznej organizacjom pozarządowym na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej oraz o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
21. Realizacja zapisów ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
22. Realizacja zadań z zakresu wspiera rodziny i systemu pieczy zastępczej.
23. Realizacja „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Mieście Ruda Śląska na lata 2015-2017”.
24. Realizacja „Programu rozwoju pieczy zastępczej w Mieście Ruda Śląska na lata 2015-2017”.
25. Realizacja „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieście Ruda Śląska na lata 2015 - 2020”.

**Struktura zadań realizowanych
przez Ośrodek w 2017r.**

IV. CHARAKTERYSTYKA OSÓB I RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W 2017r.

Tabela poniższa przedstawia liczbę rodzin, w których występują określone w ustawie dysfunkcje oraz liczbę osób w tych rodzinach, jednakże należy podkreślić, że często u jednej osoby bądź w jednej rodzinie dysfunkcje występują łącznie np. ubóstwo jako główna przyczyna, która może być spowodowana bezrobociem, niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą, bądź innymi wymienionymi niżej powodami.

**1) Powody przyznania pomocy (według wymagań sprawozdawczych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej)
Stan na 31.12.2017r.**

Powód trudnej sytuacji życiowej (dysfunkcja)	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	1739	4597
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	206	252
Potrzeba ochrony macierzyństwa	378	1732
w tym wielodzietność	116	659
Bezrobocie	1073	2945
Niepełnosprawność	1352	2567
Długotrwała lub ciężka choroba	969	1487
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - ogółem	524	1956
w tym rodziny niepełne	303	977
rodziny wielodzietne	137	761
Przemoc w rodzinie	66	217
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
Alkoholizm	349	636
Narkomania	15	32
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	75	99
Trudności w integracji osób, które uzyskały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0
Zdarzenie losowe	23	61
Sytuacja kryzysowa	6	6
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0

2) Typy rodzin objętych pomocą w 2017 roku

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem	3579	7528
o liczbie osób: 1	1984	1984
2	532	1064
3	388	1164
4	329	1316
5	194	970
6 i więcej	152	1030
W tym rodziny z dziećmi ogółem	1257	4787
o liczbie dzieci: 1	471	1195
2	400	1483
3	232	1107
4	91	532
5	42	293
6	12	92
7 i więcej	9	85
Rodziny niepełne ogółem	497	1502
o liczbie dzieci: 1	218	448
2	158	492
3	77	314
4 i więcej	44	248
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	954	1230
o liczbie osób: 1	805	805
2	88	176
3	31	93
4 i więcej	30	156

Niniejsza tabela zawiera rodziny korzystające ze wszystkich form pomocy, tj.: zarówno materialnej, jak i usługowej oraz pracy socjalnej.

V. SZCZEGÓŁOWE SPRAWOZDANIA KOMÓREK ORGANIZACYJNYCH OŚRODKA

1. DZIAŁ POMOCY ŚRODOWISKOWEJ

Dział Pomocy Środowiskowej jest największym działem merytorycznym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, grupującym pracowników socjalnych, wykonujących swą pracę w środowisku zamieszkania osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

W celu ułatwienia kontaktów klientów pomocy społecznej z pracownikiem socjalnym, pracują oni w Sekcjach Pracowników Socjalnych zlokalizowanych we wszystkich dzielnicach Miasta, udzielając wsparcia i pomocy rodzinie. Pomoc ta obejmuje zarówno wsparcie o charakterze materialnym np. zasiłki oraz o charakterze niematerialnym - w formie pracy socjalnej.

Pracownik socjalny, działając na wniosek mieszkańca naszego Miasta oczekującego pomocy, przeprowadza w miejscu zamieszkania tej osoby wywiad środowiskowy. Wywiad taki pozwala określić sytuację życiową danej osoby, rodziny, nakreślić jej problemy i wspólnie z nią ustalić plan działań pozwalający na rozwiązanie tych problemów. Wywiad przeprowadzany jest każdorazowo na wniosek klienta. Pracownik socjalny odwiedza niektóre rodziny wielokrotnie, wspierając i motywując swych klientów do aktywności w zakresie rozwiązywania, najczęściej wielu, różnorodnych problemów. Często pracownik socjalny podejmuje działania z urzędu, o charakterze interwencyjnym, kiedy krzywdzone jest np. dziecko, osoba starsza lub niepełnosprawna. Niejednokrotnie działania takie są podejmowane na wniosek policji, straży miejskiej, sąsiadów itp.

Na podstawie rozpoznania, przez pracownika socjalnego, potrzeb swoich klientów w zakresie materialnym, usług socjalnych, wsparcia psychologicznego i pedagogicznego konstruowany jest plan pomocy dla indywidualnych klientów i grup wymagających wsparcia o różnym charakterze.

Pracownik socjalny w zakresie wielu różnorodnych zadań pomocowych korzysta z konsultacji i wsparcia innych instytucji, włączając je do kręgu wsparcia rodziny - mowa tu o kuratorach sądowych, pedagogach szkolnych, psychologach. Problemy o szczególnym stopniu trudności są omawiane na Zespołach Interdyscyplinarnych, w których biorą udział wszyscy specjaliści, których wiedza może wspomóc pracownika socjalnego w jego pracy.

Pracownik socjalny mając kontakt z różnymi grupami osób i ich problemami, dokonuje także oceny zjawisk rodzących zapotrzebowanie na różne formy pomocy, służące poprawie jakości życia i funkcjonowania w środowisku zamieszkania.

Pracownicy Sekcji Pracowników Socjalnych pełnią także dla mieszkańców danej dzielnicy funkcję informacyjną dotyczącą m.in. miejskiej infrastruktury pomocowej, ułatwiają kontakt z innymi instytucjami, udzielają pomocy w załatwieniu różnych spraw urzędowych, pełnią również ważną rolę rzecznika spraw wielu osób, które nie posiadają odpowiedniej wiedzy i umiejętności pozwalającej na samodzielne załatwienie różnych osobistych problemów.

Kontakty z pracownikiem socjalnym obejmują nierzadko konieczność poruszania bardzo osobistych tematów dotyczących życia klientów pomocy społecznej, w związku z czym jest on zobowiązany do zachowania tajemnicy służbowej.

Jednym z zadań obowiązkowych gminy realizowanych przez Dział jest prowadzenie pracy socjalnej rozumianej jako zawodowa działalność skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

W zakres tych działań wchodzi pomoc w załatwianiu wszelkiego rodzaju spraw urzędowych, doradztwo, w tym prawne i psychologiczne, pomoc w utrzymaniu kontaktu z otoczeniem oraz zacieśnianiu więzi rodzinnych, integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem, pomoc w adaptacji i usamodzielnieniu osób opuszczających rodziny zastępcze, placówki wychowawcze, placówki resocjalizacyjne i zakłady karne, a także pomoc osobom bezdomnym w realizacji indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności.

Praca socjalna wymaga współpracy pracownika socjalnego z wieloma podmiotami, a w szczególności organizacjami społecznymi, instytucjami charytatywnymi, służbą zdrowia, szkołami w celu przeprowadzenia wspólnych oraz uzupełniających działań. Podstawowym narzędziem pracy socjalnej prowadzonej z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo- wychowawcze jest kontrakt socjalny oraz współpraca z asystentem rodziny.

Wykaz siedzib Sekcji Pracowników Socjalnych dla poszczególnych dzielnic:

- Ruda, ul. Wolności 14,
- Godula i Orzegów, ul. Przedszkolna 6,
- Bykowina, ul. Sławika 1a,
- Halemba, ul. Solidarności 7,
- Kochłowice, ul. Ks. Tunkla 1,
- Nowy Bytom i Chebzie, ul. Markowej 22,
- Wirek, ul. Jankowskiego 8,
- Bielszowice, ul. Bielszowicka 114.

Dane dotyczące ilości spraw prowadzonych przez Dział Pomocy Środowiskowej:

1. Liczba wywiadów środowiskowych przeprowadzonych przez pracowników socjalnych z rodzinami i osobami w miejscu zamieszkania, w celu udzielenia pomocy społecznej w różnej formie to **8 337**, w tym: **75** wywiadów przekazano do ośrodków pomocy społecznej w innych miejscowościach, a także sporządzono **186** wywiadów w celu wydania decyzji zgodnie z art. 54 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych,
  - a) łącznie przeprowadzono pełnych wywiadów środowiskowych - **1 254**,
  - b) wywiadów kontrolnych przeprowadzonych w celu weryfikacji aktualnej sytuacji rodziny - **7 083**.
2. Liczba wywiadów w celu realizacji usług opiekuńczych w domach klientów chorych, starszych i niepełnosprawnych - **578**.
3. Liczba wywiadów i adnotacji urzędowych przeprowadzonych na potrzeby przyznawanych świadczeń rodzinnych - **436**.
4. Liczba wywiadów przeprowadzonych z rodziną osób ubiegających się o pomoc społeczną zobowiązaną do udzielania pomocy tej rodzinie w związku z art.103 ustawy o pomocy społecznej -

376.

5. Liczba adnotacji urzędowych dotyczących rodzin osób ubiegających się o pomoc społeczną zobowiązanych do udzielania pomocy tej rodzinie w związku z art.103 ustawy o pomocy społecznej - **552.**
6. Liczba wywiadów na dodatki mieszkaniowe - **1 113.**
7. Liczba kontraktów socjalnych - **491.**
8. Ilość środowisk, w których jest prowadzona ewaluacja po zakończeniu kontraktu socjalnego - **219.**
9. Ilość rodzin, w których prowadzono pracę socjalną - **3 011.**
10. Liczba bezdomnych kobiet z terenu Rudy Śląskiej, którym udzielono pomocy w formie schronienia w Schronisku PCK dla bezdomnych w Rudzie Śląskiej i w Noclegowniach Miejskich w Rudzie Śląskiej oraz prowadzono z nimi pracę socjalną- **56** (pracę socjalną prowadzono również z **22** kobietami bezdomnymi spoza terenu Rudy Śląskiej, przebywającymi w Schronisku PCK dla bezdomnych w Rudzie Śląskiej)
11. Ilość zespołów interdyscyplinarnych z uczestnictwem pracowników socjalnych - **1 782.**
12. Ilość działających Grup Roboczych w ramach procedury Niebieskie Karty - **336**, w związku z czym odbyło się **988** spotkań Grup.
13. Liczba wywiadów środowiskowych u osób nieubezpieczonych dla potrzeb Wydziału Zdrowia Urzędu Miasta - **186.**
14. Liczba skierowań do otrzymania pomocy żywnościowej wydanych przez pracowników socjalnych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowej 2014-2020, Podprogram 2017- **1200** (3 230 osób objętych pomocą).

Dział Pomocy Środowiskowej prowadzi obsługę korespondencji pracowników socjalnych z różnymi instytucjami, organizacjami i osobami prywatnymi w ramach prowadzonych postępowań administracyjnych oraz pracy socjalnej.

Liczba zarejestrowanej korespondencji przychodzącej i wychodzącej z Działu Pomocy Środowiskowej - **11 598.**

Przygotowano informacje dotyczące **103** osób ubiegających się o przydział lokalu mieszkalnego z zasobów Miasta. Rozpatrzono **30** wniosków w różnych sprawach mieszkańców związanych z problemami socjalnymi kierowanych przez Prezydenta Miasta Ruda Śląska.

Do Działu wpłynęło **570** zgłoszeń w sprawie objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym osób nieposiadających takiego ubezpieczenia, w tym **383** zgłoszenia z Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta i **187** zgłoszeń na prośbę klienta oraz ośrodków i szpitali z innych miast. W sprawach tych osób prowadzono postępowania administracyjne i przygotowano **539** adnotacji urzędowych.

W ramach projektu „Bezpieczna Rodzina” realizowanego przez pracowników socjalnych wspólnie ze Strażą Miejską miało miejsce **40** wyjazdów w godzinach popołudniowych, odwiedziono **278** rodzin.

Ponadto pracownicy socjalni przygotowali i realizowali autorskie projekty pracy socjalnej z grupą:

1. Projekt „Nasza Oma - Nasz Opa”, projekt integracyjny kierowany do mieszkańców dzielnic Godula i Orzegów realizowany przez pracowników socjalnych.
2. Projekt „Razem z rodzicem” , projekt integracyjny kierowany do rodzin w dzieci realizowany przez pracowników socjalnych dzielnicy Ruda.
3. Projekt „Pytanie na śniadanie u Boboli’, projekt kierowany do osób ubogich korzystających ze wsparcia Parafii św Andrzeja Boboli w Wirku, realizowany przez pracowników socjalnych dzielnicy Wirek.

Do obowiązków Ośrodka w 2017r. należała także obsługa organizacyjno- techniczna **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**, która prowadzona jest przez Zespół Przeciwdziałania Przemocy znajdujący się w strukturze Działu Pomocy Środowiskowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej.

Do zadań Zespołu Przeciwdziałania Przemocy w 2017 roku należało:

1. współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w zakresie realizacji procedury „Niebieskie Karty”,
2. wsparcie metodyczne grup roboczych w zakresie procedury „Niebieskiej Karty”, w tym:
  - 1) koordynowanie działań grup roboczych powołanych w związku z realizowaną procedurą Niebieskiej Karty,
  - 2) udział w grupach roboczych w celu udzielania wsparcia merytorycznego i konsultacyjnego w zakresie realizowanych planów pomocy rodzinom z problemem przemocy- pracownicy ZPP uczestniczyli w **758** spotkaniach Grup Roboczych,
3. prowadzenie całokształtu spraw związanych z obsługą techniczno - organizacyjną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W ramach obsługi organizacyjno- technicznej Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie podjęto następujące działania:

W ramach realizacji tego zadania w 2017 roku:

1. Przyjęto, rejestrowano i prowadzono ewidencję Niebieskich Kart- **206 „Niebieskie Karty – formularz A”** .
2. Przygotowano:
  - 1) zaproszenia dla poszczególnych członków Grup Roboczych, na pierwsze spotkanie Grupy, a w razie potrzeby na kolejne spotkania Grupy - **1 123**,
  - 2) wezwania na spotkanie Grupy Roboczej oraz wysyłanie ich do osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie - **322**,
  - 3) informacje do koordynatorów dotyczące zmiany składów poszczególnych Grup Roboczych - **280**,
  - 4) informacje do członków Grup o zakończeniu uczestnictwa w działaniach Grupy Roboczej - **227**,
  - 5) informacje dla poszczególnych członków Grup Roboczych o zakończeniu procedury Niebieskie Karty - **1 380**,

- 6) informacje do koordynatorów poszczególnych Grup Roboczych (w związku z wnioskiem o zakończenie działań) zawierających wskazówki Zespołu Interdyscyplinarnego, co do kontynuowania działań w ramach procedury Niebieska Karta - 2,
- 7) pisma, dotyczące prac Grup Roboczych i Zespołu Interdyscyplinarnego - 190,
3. Przekazano do organów ścigania 71 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.
4. Współpracowano z instytucjami realizującymi procedurę Niebieskie Karty w sprawach dotyczących gromadzenia dokumentacji związanej z prowadzeniem tej procedury.
5. Prowadzono kalendarz posiedzeń Zespołu oraz organizowano spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w tym:
  - 1) przygotowywano zaproszenia dla członków Zespołu - 23,
  - 2) przygotowywano dokumentację na spotkanie Zespołu,
  - 3) protokołowano na spotkaniach Zespołu.
6. Przygotowano projekty uchwał podejmowanych przez Zespół - 322.
7. Przygotowano projekt porozumienia.
8. Przygotowano projekt uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Rudzie Śląskiej oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.
9. Przygotowano projekty zarządzeń w sprawie odwołania i powołania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Rudzie Śląskiej - 3.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami Przewodnicząca Zespołu przedłożyła sprawozdanie z jego pracy za 2016r. we wskazanym terminie (do 31.03.2017r.). Sprawozdanie za 2017r. zostanie złożone w terminie do 31.03.2018r.

Ponadto przygotowano:

- 1) wniosek o dofinansowanie projektu w ramach Programu Ostonowego „WSPIERANIE JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W TWORZENIU SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE” Edycja 2017.
- 2) Sprawozdanie z realizacji programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w mieście Ruda Śląska na lata 2015-2020 za 2016r. w ustalonym terminie do 15 lutego. Sprawozdanie za 2017r. zostanie przygotowane do 15 lutego 2018r.

2. DZIAŁ ŚWIADCZEŃ

W roku sprawozdawczym Dział Świadczeń wydał 21 167 decyzji administracyjnych, w tym 19 310 decyzji przyznających, 977 decyzji odmownych i 219 decyzji umarzających.

W ramach zadań własnych gminy udzielono pomocy na kwotę 11 154 644,85 zł.

Formy udzielanej pomocy

Rodzaj świadczenia	Liczba osób	Kwota świadczeń
posiłek	1289 osób (w tym 163 osoby dorosłe, 385 dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej, 742 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej)	592 677 zł (w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 - 2020)
dożywianie bez wydania decyzji administracyjnych i przeprowadzenia wywiadu środowiskowego	121 dzieci w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc Miasta w zakresie dożywiania na lata 2014 - 2020”	24 858 zł
zasiłek celowy na pokrycie niezbędnych potrzeb powstałych w wyniku zdarzenia losowego	23 osoby	39 700 zł
zasiłek celowy i w naturze	2 274 osoby	4 458 387,02 zł (w tym: zasiłki celowe specjalne dla 407 osób na kwotę 146 777 zł i świadczenia pieniężne na zakup żywności dla 2 002 rodzin na kwotę 3 632 465 zł)
zasiłek okresowy	1 750 osób	3 016 384,49 zł (świadczenie to realizowano w całości z otrzymanej dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych)
zasiłek stały	641 osób	2 670 319,12 zł
sprawienie pogrzebu	32 osoby	21 930 zł

Ponadto realizowane były następujące gminne programy osłonowe:

1) Program „Oszczędzam z wodomierzem”.

W roku 2017 udzielono pomocy łącznie **55** osobom na montaż **59** wodomierzy. Łączna kwota realizacji programu w 2017r. wyniosła **4 378,73 zł**.

2) Program „Trojaczki i więcej - pomagamy szczęściu”.

W roku 2017 udzielono pomocy 4 rodzinom. Kwota realizacji programu w 2017r. wyniosła **20 560 zł**.

W ramach zadań własnych gminy udzielono również pomocy w formie opłacenia składki na:

- ubezpieczenie zdrowotne za 523 osoby pobierające zasiłki stałe na kwotę **210 880,83 zł**,
- ubezpieczenie zdrowotne za 1 osobę realizującą kontrakt socjalny na kwotę **163,08 zł**,
- ubezpieczenie zdrowotne za 4 osoby bezdomne objęte indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności - na kwotę **815,40 zł**.

Dział Świadczeń udzielał pomocy w ramach projektu systemowego „Ruda Śląska - nowa perspektywa”, w formie zasiłków celowych i celowych specjalnych dla **94 osób** na kwotę **93 591,18 zł**.

W sprawach wymagających dodatkowych wyjaśnień Kierownik Działu przyjął **95 osób** udzielając informacji o świadczeniach, uprawnieniach i sposobie załatwiania spraw.

W Dziale Świadczeń przygotowywano i weryfikowano dane z zrealizowanych zadań do następujących meldunków i sprawozdań:

1. Program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 - 2020 - świadczenia pieniężne na zakup żywności, posiłki.
2. Program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc Miasta w zakresie dożywiania na lata 2014 - 2020” - udzielanie pomocy bez wydawania decyzji administracyjnej.
3. Meldunek kwartalny MK1, MK2 - za I kwartał i III kwartał.
4. Sprawozdanie MPiPS - 03- półroczne i roczne.
5. Informacja dot. składek zdrowotnych i składek emerytalno-rentowych.
6. Przygotowywanie i przekazywanie informacji za pośrednictwem aplikacji CAS.

3. DZIAŁ OPIEKI NAD OSOBAMI STARSZYMI I NIEPEŁNOSPRAWNYMI

Realizacja usług opiekuńczych

W roku sprawozdawczym usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowane były przez Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń w Rudzie Śląskiej”. Podmiot ten został wyłoniony w wyniku przeprowadzonego konkursu ofert, o którym mowa w art. 13 ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie.

a) Zadania własne - usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze udzielane są w miejscu zamieszkania osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób. Usługi przyznawane są również osobom, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują przede wszystkim pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem, jak również zabezpieczają osoby w środowisku, obniżając ewentualne koszty związane z umieszczeniem w domach pomocy społecznej.

Realizacja usług opiekuńczych

Liczba osób objętych pomocą	275
Liczba zrealizowanych godzin	38 524
Koszt zrealizowanych w 2017 roku usług	631 023,12 zł

b) Zadania zlecone - specjalistyczne usługi opiekuńcze

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowane są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 22.09.2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz.1598 z późn. zmianami).

Realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Liczba osób objętych pomocą	76
Liczba zrealizowanych godzin	15 714,50
Koszt zrealizowanych w 2016 roku usług	279 718,10 zł

Kierowanie do domów pomocy społecznej

Osoby, dla których organizowana pomoc w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania jest niewystarczająca kierowane są do domów pomocy społecznej odpowiedniego typu.

Na terenie miasta Ruda Śląska w roku sprawozdawczym funkcjonowało 5 domów pomocy społecznej:

1. Dom Pomocy Społecznej „Senior”- miejska jednostka organizacyjna pomocy społecznej z siedzibą 41-704 Ruda Śląska ul. Puszkina 7. Dom przeznaczony jest dla 180 osób przewlekle somatycznie chorych.
2. Dom Pomocy Społecznej „Św. Elżbieta” z siedzibą 41-700 Ruda Śląska ul. Wolności 30 - Dom przeznaczony jest dla 90 osób w podeszłym wieku.
3. Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zgromadzenie S.S. Boromeuszek, dla osób przewlekle psychicznie chorych z siedzibą 41-707 Ruda Śląska ul. Oddziałów Młodzieży Powstańczej 3. Dom przeznaczony jest dla 53 osób.

4. Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zgromadzenie S.S. Boromeuszek dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych osób niepełnosprawnych intelektualnie z siedzibą 41-707 Ruda Śląska ul. Piłsudskiego 43. Dom przeznaczony jest dla 48 osób.
5. Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Caritas Archidiecezji Katowickiej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie z siedzibą 41-706 Ruda Śląska ul. Kłodnicka 103. Dom przeznaczony jest dla 95 osób.

W 2017 roku łączny koszt utrzymania mieszkańców w domach pomocy społecznej na terenie Miasta wyniósł 12 410 732,33 zł. W kwocie tej zawarty jest koszt utrzymania Domu Pomocy Społecznej „Senior” w wysokości 5 164 952,28 zł, który nie jest ujęty w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Na utrzymanie mieszkańców w domach pomocy z budżetu Miasta przeznaczono kwotę 7 891 204,33 zł. Pozostałe środki w wysokości 4 519 528 zł pochodzą z budżetu Wojewody.

Domy Pomocy Społecznej działające na terenie Miasta Ruda Śląska

Liczba osób objętych pomocą we wszystkich dps działających na terenie Rudy Śląskiej w trakcie roku sprawozdawczego	567
Liczba osób umieszczonych w dps w roku sprawozdawczym	130
Liczba wniosków dps*	152

* Wśród złożonych wniosków o dps są wnioski osób z poza Rudy Śląskiej. Osoby oczekujące na dps z obawy o swój stan zdrowia składają wnioski „na przyszłość”, nie zawsze są gotowe na pójście do dps w momencie uzyskania wolnego miejsca. Osoby wymagające zabezpieczenia w dps są umieszczane niezwłocznie.

Ze względu na brak na terenie naszego Miasta domów dla przewlekle psychicznie chorych mężczyzn oraz dorosłych kobiet niepełnosprawnych intelektualnie, jak również w nagłych przypadkach, konieczne jest kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej funkcjonujących poza Rudą Śląską. Koszt utrzymania mieszkańców Miasta w domach pomocy społecznej funkcjonujących poza Rudą Śląską wyniósł w 2017 roku 4 216 802,06 zł.

Należy nadmienić, że niektóre gminy nie posiadają na swoim terenie domów pomocy społecznej, dlatego wnioskują o umieszczenie w naszych domach swoich mieszkańców. To w konsekwencji powoduje zmniejszenie kosztów utrzymania placówek przez Miasto Ruda Śląska.

Domy Pomocy Społecznej poza powiatem

Liczba osób objętych pomocą w roku sprawozdawczym	153
Liczba osób umieszczonych w dps w roku sprawozdawczym	19
Liczba osób oczekujących na dps	35

Kierowanie do Dziennego Domu „Senior - Wigor”

Dzienny Dom „Senior- Wigor” z siedzibą w Nowym Bytomiu przeznaczony jest dla 60 osób starszych i niepełnosprawnych wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

W okresie sprawozdawczym z usług Domu korzystało 71 osób. Pensjonariusze ponoszą odpłatność za usługi zgodnie z tabelą odpłatności przyjętą uchwałą Rady Miasta (szczegółowe informacje dotyczące funkcjonowania placówki znajdują się sprawozdaniu Dyrektora Dziennego Domu „Senior - Wigor” znajdujący się w załączniku nr 3 do niniejszego sprawozdania).

Dla uczestników zajęć w Domu organizowane są zajęcia terapeutyczne grupowe i indywidualne, dostosowane do ich możliwości i zainteresowań tj.: kinezyterapia, ćwiczenia grupowe o charakterze ogólnousprawniającym i ogólnoregeneracyjnym, ćwiczenia relaksacyjne i rozluźniające, gry stolikowe (gra w karty, gra w szachy, gry planszowe), konkursy, imprezy okolicznościowe, śpiew przy akompaniamencie, nauka piosenek, spotkania urodzinowe oraz wycieczki.

Od 2000 roku przy Dziennym Domu funkcjonuje Klub Seniora. W 2017 roku do Klubu uczęszczały 24 osoby. Spotkania odbywały się w każdy czwartek w godzinach od 15.00 do 18.00. Odbyło się 48 spotkań, w tym 2 spotkania wycieczkowe. Działalność Klubu ma na celu przede wszystkim integrację ludzi samotnych.

Kierowanie do środowiskowych domów samopomocy

Działalność Środowiskowych Domów Samopomocy finansowana jest ze środków Wojewody. Środowiskowy Dom Samopomocy jest ośrodkiem wsparcia przeznaczonym dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Prowadzi swą działalność przez 5 dni w tygodniu, od poniedziałku do piątku, w godz. od 7.30 do 15.30.

Zajęcia w domu organizowane są w grupach oraz indywidualnie. Dom zapewnia uczestnikom spożywanie śniadania w ramach treningu kulinarnego oraz umożliwia spożywanie gorącego posiłku przyznanego w ramach zadania własnego gminy.

Głównym zadaniem placówki jest realizacja programu wspierająco-rehabilitacyjnego mającego służyć wszechstronnemu rozwojowi osób z zaburzeniami psychicznymi na miarę ich możliwości indywidualnych oraz przygotowaniu ich do codziennego życia tak, by byli zaradni, umieli sterować własnym zachowaniem i by mogli uczestniczyć w życiu społecznym.

Osoby korzystające z usług środowiskowego domu samopomocy ponoszą odpłatność za pobyt w placówce, w sytuacji, gdy dochód osoby kierowanej przekracza kwotę 300 % kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej określonej w ustawie o pomocy społecznej. Odpłatność za wyżywienie ustalana jest na poziomie stawki żywieniowej określonej zgodnie z kalkulacją obowiązujących cen towarów i usług.

1. Środowiskowy Dom Samopomocy w Rudzie Śląskiej - Halembie, ul. Kłodnicka 91

Dom przeznaczony jest dla 43 osób. Posiada wyłącznie miejsca dziennego pobytu. W okresie od 01.01.2017r. do 31.12.2017r. z pobytu dziennego skorzystało 49 osób. W drodze otwartego konkursu ofert przekazano środki Wojewody w wysokości 635 268 zł.

2. Środowiskowy Dom Samopomocy w Rudzie Śląskiej - Rudzie przy ul. Wolności 30.

Dom przeznaczony jest dla 21 osób. W okresie od 01.01.2017r. do 31.12.2017r. z pobytu dziennego skorzystało 27 osób.

W drodze otwartego konkursu ofert przekazano środki Wojewody w wysokości 335 512,80 zł.

Kierowanie do mieszkań chronionych

Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby w nim przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną. Rodzaj i zakres wsparcia świadczonego w mieszkaniach chronionych oraz warunki kierowania i pobytu określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 roku w sprawie mieszkań chronionych oraz uchwały Rady Miasta Ruda Śląska. Miejsce w mieszkaniu chronionym przyznawane jest w drodze decyzji administracyjnej Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej lub innej upoważnionej osoby.

a) Mieszkania Chronione dla seniorów

Na terenie Miasta funkcjonują 2 mieszkania chronione dla osób starszych. Mieszkanie chronione w Rudzie Śląskiej 1 przy ul. Matejki zostało oddane do użytku w listopadzie 1998r. i przeznaczone jest dla 6 osób. W okresie od 01.01.2017r. do 31.12.2017r. z mieszkania skorzystało 7 osób. Stan na 31.12.2017r. - 6 osób.

W grudniu 2007r. do użytku zostało oddane mieszkanie chronione w Rudzie Śląskiej 1 przy ul. Wolności, prowadzone Ośrodek „Święta Elżbieta” w Rudzie Śląskiej 1 przy ul. Wolności 30 (umowa użyczenia). Mieszkanie przeznaczone jest dla 3 osób. W okresie od 01.01.2017r. do 31.12.2017r. z mieszkania skorzystały 4 osoby. Stan na 31.12.2017r. - 3 osoby.

Mieszkania pozbawione są barier architektonicznych. Mieszkańcy posiadają samodzielne pokoje, a do ich dyspozycji oddano wspólną kuchnię oraz węzeł sanitarny. Kwalifikacja do zamieszkania w mieszkaniu odbywa się po wnikliwej analizie sytuacji osoby ubiegającej się o taką formę pomocy.

Wszyscy mieszkańcy korzystają z usług opiekuńczych świadczone przez osobny podmiot działający na zlecenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Wszelkie sprawy socjalne załatwia pracownik socjalny dochodzący i sprawujący nadzór nad funkcjonowaniem mieszkań i ich mieszkańców. Wsparcia psychologicznego udziela psycholog Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej.

b) Mieszkania chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Prowadzenie mieszkań chronionych wynika z obowiązku zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi różnych form opieki i pomocy, niezbędnych do życia w środowisku. Wiele osób z zaburzeniami psychicznymi, które stały się klientami pomocy społecznej, w związku z chorobą, utraciło własne mieszkanie lub mieszka w warunkach uniemożliwiających rehabilitację. Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby w nim przebywające, pod opieką

specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną. Mieszkanie chronione stanowi formę wsparcia, której można korzystać do czasu uzyskania własnego mieszkania lub na stałe. Dzięki tej formie pomocy osoby z zaburzeniami psychicznymi mogą rozwijać umiejętności nabyte w toku wcześniejszej rehabilitacji oraz kształtować poczucie pełnej odpowiedzialności za podejmowane działania i decyzje.

Wszelkie sprawy socjalne załatwia pracownik socjalny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej dochodzący i sprawujący nadzór nad funkcjonowaniem mieszkań i ich mieszkańców. Wsparcia psychologicznego udziela psycholog Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej, Środowiskowego Domu Samopomocy lub Poradni Zdrowia Psychicznego. Ponadto osoby przebywające w mieszkaniach objęte są pomocą w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczonych w miejscu zamieszkania (zleceniobiorca wyłoniony w drodze otwartego konkursu ofert). Osoby te mogą także korzystać z pobytu dziennego w Środowiskowym Domu Samopomocy.

W 2017 roku w Rudzie Śląskiej funkcjonowały dwa mieszkania chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi:

- w Rudzie Śląskiej 6 przy ul. Kłodnickiej (uruchomione w grudniu 2001 roku, dla 3 osób).
- w Rudzie Śląskiej 6 przy ul. Kłodnickiej (uruchomione w styczniu 2003 roku, dla 3 osób).

W okresie sprawozdawczym z pomocy w formie skierowania do mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystało łącznie 7 osób, w tym: 3 kobiety oraz 4 mężczyzn.

c) Zabezpieczenie schronienia w formie miejsca pobytu tymczasowego w lokalu mieszkalnym

Osobom/rodzinom, których ostatnim miejscem zamieszkania było Miasto Ruda Śląska, które w szczególności ze względu na stan zdrowia, niepełnosprawność, przemoc w rodzinie, bezdomność, skomplikowaną sytuację życiową, zdarzenie losowe może być udzielona pomoc w formie schronienia poprzez przyznanie miejsca pobytu tymczasowego w lokalu mieszkalnym, które ma na celu przygotowanie mieszkańców do pełnej samodzielności i powrotu do środowiska.

Prawo do otrzymania tej formy pomocy mają osoby spełniające łącznie następujące warunki:

- bezdomność w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej,
- realizacja założeń programu wychodzenia z bezdomności, współpraca w tym zakresie z pracownikiem socjalnym,
- umiejętność życia w grupie,
- posiadanie ostatniego miejsca stałego zameldowania w Rudzie Śląskiej,
- zobowiązanie do przestrzegania regulaminu.

Osoby/rodziny w trakcie pobytu w lokalu mieszkalnym objęte zostają pracą socjalną prowadzoną przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej. Mają także możliwość korzystania z innych form pomocy w postaci porad i konsultacji psychologicznych, prawnych oraz grup wsparcia.

Pomoc przyznana zostaje decyzją Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej lub innej osoby upoważnionej wraz z ustaleniem odpłatności.

Lokalizacja mieszkań:

- Ruda Śląska 11, ul. Piernikarczyka: 7 mieszkań
- Ruda Śląska 11, ul. Chroboka: 1 mieszkanie
- Ruda Śląska 11, ul. Ks. Niedzieli: 1 mieszkanie

W okresie sprawozdawczym z powyższej pomocy skorzystało łącznie 51 osób, w tym 19 kobiet z 24 dziećmi oraz 8 mężczyzn.

Łączna ilość decyzji administracyjnych wydanych dla ww. zadań - 2 371.

USŁUGI I POMOC ŚWIADCZONA Z ZAANGAŻOWANIEM ŚRODKÓW PAŃSTWOWEGO FUNDUSZU REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Dział Opieki nad Osobami Starszymi i Niepełnosprawnymi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej udziela pomocy osobom niepełnosprawnym ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych działając na mocy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity DZ. U. z 2016 r. Nr 2046 z późniejszymi zmianami).

Przyznane powiatowi Ruda Śląska algorytmem środki finansowe w wysokości **3 054 397 zł**, uchwałą Rady Miasta zostały w 2017r. rozdzielone pomiędzy zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej.

Na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej wydatkowano kwotę **3 046 614,00 zł**, a na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej środki w wysokości **7 783 zł**.

Środki przyznane Miastu Ruda Śląska	3 054 397 zł
Rehabilitacja Zawodowa	7 783 zł
Rehabilitacja Społeczna:	3 046 614 zł
1. dofinansowanie do uczestnictwa w wtz	2 079 480 zł
2. dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	159 000 zł
3. dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	157 217 zł
4. dofinansowanie do zaopatrzenia w środki pomocnicze, przedmioty ortopedyczne i sprzęt	

<i>rehabilitacyjny</i>	605 917 zł
5. dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	45 000 zł

Ad 1) Dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej

Na terenie miasta Ruda Śląska działa prowadzony przez Caritas Archidiecezji Katowickiej Warsztat Terapii Zajęciowej przeznaczony dla 130 uczestników. Na realizację zadania Rada Miasta przeznaczyła ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych kwotę 2.079.480,00 zł, co stanowi 90 % pełnych kosztów działania Warsztatu. Pozostałe 10 % w wysokości 231.053,34 zł. Warsztat otrzymał z budżetu Miasta.

Ponadto zgodnie z art.10b ust.1 ustawy o rehabilitacji powiat, którego mieszkańcy są uczestnikami rehabilitacji w warsztacie działającym na terenie innego powiatu zobowiązany jest do pokrywania kosztów rehabilitacji w odniesieniu do swoich mieszkańców. W związku z powyższym powiat Ruda Śląska ponosi koszty uczestnictwa swoich mieszkańców w warsztatach działających w innych powiatach. W okresie sprawozdawczym wydatkowane zostały środki w łącznej wysokości 7.109,32 zł stanowiące 10 % kosztów uczestnictwa w WTZ dla 4 mieszkańców Miasta.

Ad 2) Turnusy rehabilitacyjne

Turnus rehabilitacyjny jest zorganizowaną formą rehabilitacji społecznej realizowaną poprzez aktywną rehabilitację, połączoną z elementami wypoczynku, mającą na celu przede wszystkim ogólną poprawę sprawności, wyrobienie zaradności, pobudzanie i rozwijanie zainteresowań osób niepełnosprawnych. Pobyt na turnusie trwa 14 dni. Ośrodki organizujące turnusy rozmieszczone są w całej Polsce i przyjmują chętnych przez cały rok.

Z uwagi na ograniczone środki PFRON podjęto decyzję o przyznaniu środków na turnusy rehabilitacyjne dzieciom, które nie uczestniczyły w turnusie w 2016r. W okresie sprawozdawczym z turnusu rehabilitacyjnego skorzystało 79 dzieci z 74 opiekunami. Wydatkowano kwotę 159 000 zł .

Ad 3) Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych

Na realizację zadania zgodnie z uchwałą Rady Miasta przeznaczone zostały środki w kwocie 157.217,00 zł.

W okresie sprawozdawczym zostały zawarte umowy o dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się oraz technicznych z 26 osobami niepełnosprawnymi na kwotę

159 102 zł. Wyplacono dofinansowanie 26 osobom niepełnosprawnym w łącznej wysokości 156 930 zł. Z ogólnej kwoty przeznaczonej na likwidację barier wydatkowano 93 146 zł na bariery architektoniczne dla 9 osób, 62 063 zł na bariery techniczne dla 16 osób oraz na bariery w komunikowaniu się 1 721 dla 1 osoby.

W ramach likwidacji barier architektonicznych w roku sprawozdawczym dofinansowano: przystosowanie 9 łazienek poprzez min.: montaż uchwytów w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych, likwidację progów, wanien i budowę natrysków, montaż antypoślizgowych posadzek oraz specjalistycznych sprzętów dostosowanych indywidualnie dla osób niepełnosprawnych.

Natomiast poprzez likwidację barier technicznych udzielono pomocy do zakupu 8 łóżek rehabilitacyjnych dla osób obłożnie chorych, 1 ławki wannowej, 4 podnośników wannowych, 2 schodołazów oraz 1 słuchawek do słuchania telewizji dla osoby niedosłyszącej.

W ramach likwidacji barier w komunikowaniu się dofinansowano zakup 1 zestawu komputerowego.

Ad 4) Dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny

Osoby niepełnosprawne mogą starać się o dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i sprzętu rehabilitacyjnego tj. m.in. do aparatów słuchowych, obuwia ortopedycznego, wózków inwalidzkich, materacy i poduszek przeciwoleżynowych, protez, systemów FM. Warunkiem otrzymania dofinansowania do środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych jest uzyskanie potwierdzenia otrzymania dofinansowania z Narodowego Funduszu Zdrowia i przedłożenia faktury za zakupiony przedmiot.

Uchwałą Rady Miasta na realizację zadania przeznaczono środki w wysokości 605 917zł. z czego dla dzieci niepełnosprawnych wykorzystana została kwota 113 904,74 zł .

Rodzaj środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych	Liczba dofinansowanych przedmiotów	Wydatkowane środki
Aparaty słuchowe	230	435 973 zł
Systemy FM	6	39 350 zł
Pieluchomajtki	24 240	31 866,61 zł
Protezy, ortezy	21	37 070 zł
Wózki inwalidzkie	8	21 650 zł
Sprzęt rehabilitacyjny	9	9 876,78 zł
Obuwie ortopedyczne	18	3 181 zł
Środki pomocnicze i przedmioty ortopedyczne pozostałe	12	21 561 zł

Balkoniki i podpórki	1	222 zł
Cewniki i worki stomijne	1 126	1 656 zł
Pończochy kikutowe	36	840 zł
Materace p/odleżynowe	9	2 150 zł
Soczewki	10	520

Ad 5) Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych ze środków PFRON

W ramach rehabilitacji społecznej ze środków PFRON pomoc otrzymują również stowarzyszenia działające na rzecz osób niepełnosprawnych, które mogą otrzymać dofinansowanie do organizowania imprez z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki. W 2017 roku na realizację zadań z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki Rada Miasta przeznaczyła środki w kwocie 45 000 zł, z czego dla dzieci 8 150 zł. Stowarzyszenia działające na rzecz osób niepełnosprawnych złożyły 35 wniosków na kwotę 175 789 zł. W okresie sprawozdawczym zawarto 23 umowy na łączną kwotę 45 000 zł. Wszystkie organizacje, które złożyły wnioski otrzymały dofinansowanie dostosowane do posiadanych środków.

Realizacja pilotażowego programu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych pn. „Aktywny Samorząd”

W ramach programu realizowane są następujące zadania zawarte w dwóch modułach:

Moduł I - likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.

W ramach tego modułu realizowane są następujące obszary:

- 1) **obszar A**- likwidacja bariery transportowej
  - **zadanie nr 1**- pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
  - **zadanie nr 2** - pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kat B.
- 2) **obszar B** - **likwidacja w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym**
  - **zadanie nr 1** - pomoc w zakupie specjalistycznego sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
  - **zadanie nr 2**- dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania.
- 3) **obszar C**-likwidacja barier w poruszaniu się
  - **zadanie nr 1** pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
  - **zadanie nr 2** -pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,

- **zadanie nr 3** -pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
  - **zadanie nr 4** - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne.
- 4) **obszar D**- pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej tj. opłaty za pobyt dziecka osoby niepełnosprawnej w żłobku lub przedszkolu.

Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym

W 2017 roku Zarząd PFRON podjął decyzję o ograniczeniu programu i nierealizowaniu jednego z zadań, tj.: pomocy w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (obszar C zadanie 1).

Na realizację programu w roku sprawozdawczym Miasto Ruda Śląska poprzez działania MOPS pozyskało środki w wysokości 246 292,28 zł, z czego na udzielenie pomocy Beneficjentom programu 231 260,36 zł, pozostała kwota zgodnie z umową przeznaczona była na obsługę realizacji zadania, promocję programu oraz jego ewaluację.

W Module I udzielono dofinansowania w ramach następujących obszarów:

Obszar	Zadanie	Liczba złożonych wniosków	Liczba beneficjentów	Kwota dofinansowania
A	Nr 1 pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	4	4	13 095,95 zł
A	Nr 2 pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kat B	1	1	1 500 zł
B	Nr 1 pomoc w zakupie specjalistycznego sprzętu elektronicznego lub jego elementów	14	13	74 383,98 zł
B	Nr 2 dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania	3	1	2 000 zł
C	Nr 2 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	4	3	4 589,86 zł
C	Nr 3 pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano	2	1	14 000 zł

	nowoczesne rozwiązania techniczne			
D	pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej tj. opłaty za pobyt dziecka osoby niepełnosprawnej w żłobku lub przedszkolu	14	8	7 400,64 zł

Wśród beneficjentów programu szczególnie dużym zainteresowaniem cieszył się Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym- w ciągu roku skorzystało z niego 24 osób, którym udzielono dofinansowania na kwotę 94 031,92 zł. Z uwagi na wprowadzone przez Zarząd PFRON zmiany w realizacji Programu od 2016 r. zakończenie realizacji wypłat w ramach modułu II nastąpi po zakończeniu przez studentów semestru zimowego tj. do dnia 30 marca 2018r.

Realizacja „Programu wyrównywanie różnic między regionami III”

W ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami III” Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w imieniu Miasta przygotował i złożył wniosek w sprawie **pozyskania środków na zakup 1 autobusu**

i 4 mikrobusów do przewozu osób niepełnosprawnych.

O pojazdy wnioskowały następujące instytucje:

1. Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek dla Niepełnosprawnych „Najświętsze Serce Jezusa”
1 autobus dla środowiskowego domu samopomocy oraz 1 mikrobus dla domu pomocy społecznej
2. Ośrodek „Św. Elżbieta” - mikrobus dla domu pomocy społecznej
3. Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia im. Karola Boromeusza Dom Pomocy Społecznej dla dorosłych dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie - mikrobus
4. Dom Pomocy Społecznej „Senior” - mikrobus

Pozyskano środki na łączną kwotę 493 025 zł na zakup wszystkich wnioskowanych pojazdów. Zakupem pojazdów zajmował się Urząd Miasta Ruda Śląska -Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych oraz Wydział Zamówień Publicznych.

W okresie sprawozdawczym w ramach realizowanych przez Dział zadań zawarto łącznie 168 umów i aneksów do umów.

Realizacja innych zadań przypisanych Działowi:

1. Przewóz osób do domów pomocy społecznej

W okresie od 01.01.2017r. do 31.12.2017r. zorganizowano przewóz dla 31 osób do odpowiednich placówek na łączną kwotę 12 457,82 zł.

2. Informacja dotycząca form udzielanej pomocy przez pracowników socjalnych Działu

W Dziale zatrudnionych było trzech pracowników socjalnych.

Do obowiązków pracowników socjalnych należało: przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w sprawach:

- a) skierowania do domów pomocy społecznej,
- b) skierowania do dziennego domu pomocy społecznej,
- c) skierowania do środowiskowego domu samopomocy,
- d) odpłatności za dom pomocy społecznej,
- e) skierowania do mieszkania chronionego,
- f) pracy socjalnej.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 1 391 wywiadów środowiskowych.

Ze względu na specyfikę środowisk objętych pomocą Działu tj. osoby starsze, długotrwale chore i niepełnosprawne oraz bezradne, niemal we wszystkich przypadkach istniała konieczność udzielania szeroko rozumianego poradnictwa lub prowadzenia pracy socjalnej.

3. Udzielanie informacji osobom niepełnosprawnym.

Pracownicy Działu zajmujący się realizacją zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej codziennie w wyznaczonych godzinach zajmowali się również przyjmowaniem stron i udzielaniem wszechstronnych informacji. W okresie sprawozdawczym udzielono informacji ok. 3 000 osób.

4. DZIAŁ DS. ASYSTY RODZINNEJ

Dział ds. Asysty Rodzinnej zrealizował następujące zadania:

1. W ramach projektu „Asystent rodziny” zawartego w „Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Mieście Ruda Śląska na lata 2015-2017”:
  - 1) opracowano i zrealizowano **143** plany pracy. Plany te były realizowane we współpracy z członkami rodziny oraz w konsultacji z pracownikiem socjalnym i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej w sytuacji, gdy dziecko było zabezpieczone. Dodatkowo podpisano **32** plany pracy w ramach projektu unijnego „Ruda Śląska- nowa perspektywa”;
  - 2) udzielono pomocy w formie asystenta rodziny łącznie **166** rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej. W zależności od diagnozy praca polegała na:
    - a) zdobywaniu umiejętności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, czyli praca nad prawidłowym prowadzeniem domu w przestrzeniach:
      - żywienia - planowanie zakupów spożywczych, przygotowanie menu, przygotowywanie pełnowartościowych posiłków dla wszystkich członków rodziny z uwzględnieniem diety oraz dostosowanych do wieku i potrzeb dzieci, rozszerzanie diety małego dziecka, zapoznanie z piramidą żywieniową, przygotowywanie posiłków w higienicznych warunkach,

motywowanie do wspólnego celebrowania posiłków i spożywania posiłków w miejscu do tego przeznaczonym, wprowadzanie nowych i ekonomicznych przepisów kulinarnych z uwzględnieniem otrzymywanej pomocy w naturze, wprowadzanie do jadłospisu większej ilości warzyw i owoców, uświadamianie negatywnego wpływu wynikającego ze spożywania nadmiernej ilości szkodliwych przekąsek, np. chipsów, napojów energetycznych itp., trening umiejętności przechowywania produktów spożywczych,

- higieny - planowanie zakupu środków czystości i środków do higieny osobistej, omówienie i praca nad umiejętnościami związanymi z utrzymaniem czystości w poszczególnych pomieszczeniach w mieszkaniu, planowanie prac remontowych, segregacja zużytej odzieży oraz przedmiotów zbędnych w mieszkaniu, przygotowywanie listy zakupów brakującej bielizny, odzieży, a także sprzętów gospodarstwa domowego, praca nad wzrostem świadomości członków rodziny w zakresie utrzymywania higieny osobistej (higiena jamy ustnej, dbanie o czystość skóry, włosów i paznokci, zmiana bielizny i odzieży, profilaktyka i pomoc w radzeniu sobie z chorobami skóry - świerzp oraz chorobami pasożytniczymi w tym wszawicą), motywowanie do dbania o własne zdrowie, regularnych kontroli lekarskich, wizyt u lekarzy specjalistów oraz badań profilaktycznych, trening umiejętności prawidłowego dbania o zwierzęta domowe, w tym do regularnego szczepienia i odrobaczania,
- budżetu - założenie zeszytu budżetowego służącego do planowania wydatków i monitorowania przychodów oraz rozchodów, nauka planowania wydatków, sporządzenie listy potrzeb, jak również szczegółowe omówienie sytuacji finansowej rodziny (posiadane zobowiązania finansowe m.in. kredyty, pożyczki, zajęcia komornicze, zaległe opłaty mieszkaniowe) i harmonogramu działań zmierzających do uregulowania tej kwestii, praca nad regularnym opłacaniem czynszu i innych rachunków, praca nad planowaniem zakupów w tańszych sklepach (nabywanie i doskonalenie umiejętności porównywania cen w różnych sklepach), organizowanie pomocy w naturze (odzież, pościel, zabawki, sprzęty gospodarstwa domowego, meble, żywność) i współpraca w tym zakresie z innymi instytucjami;

b) rozwiązywaniu problemów socjalnych:

- pomoc w załatwianiu istotnych spraw urzędowych (przedłużenie umowy najmu mieszkania, rozłożenie zaległości czynszowych, energetycznych na raty itd.), motywowanie do wykorzystania własnych możliwości i uprawnień (zasiłki rodzinne, stypendia, alimenty, dodatek mieszkaniowy i energetyczny), towarzyszenie klientom w załatwianiu spraw urzędowych, kierowanie do poradnictwa specjalistycznego- prawnik, pomoc w przygotowywaniu pism i wypełnianiu wniosków;

c) rozwiązywaniu problemów psychologicznych:

- informowanie o możliwości skorzystania z poradnictwa specjalistycznego w postaci pomocy psychologa, motywowanie do podjęcia stosownej terapii, współpraca z Ośrodkiem Terapii Uzależnień i Pomocy Psychologicznej oraz Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, motywowanie

do utrzymywania abstynencji, motywowanie do konsultacji z lekarzem psychiatrą w Poradni Zdrowia Psychicznego;

d) rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi:

- praca nad rozeznaniem relacji w rodzinie, informowanie o możliwości skorzystania z poradnictwa specjalistycznego w tym pomocy psychologa (praca nad relacjami, praca nad kompetencjami wychowawczymi w tym - trening umiejętności stawiania granic dzieciom, znaczenie konsekwencji w wychowaniu, stosowanie systemu kar i nagród), praca nad sposobami spędzania czasu wolnego z dziećmi (wypożyczanie książeczek, gier planszowych, puzzli i innych zabawek edukacyjnych sprzyjających rozwojowi dziecka, organizowanie wspólnych zabaw i wyjść na podwórko);

e) zapewnianiu dzieciom prawidłowego rozwoju we wszystkich przestrzeniach:

- zdrowotnej - motywowanie do leczenia dziecka i jego konsultowania ze specjalistami zgodnie z zaleceniami pediatry, pomoc w ustalaniu terminów wizyt u specjalistów, praca nad terminowym wykonywaniem bilansów i szczepień, towarzyszenie rodzicom z dzieckiem/dziećmi u lekarza, motywowanie do regularnego podawania leków,
- edukacyjnej - współpraca z wychowawcami w szkole i przedszkolu, motywowanie rodziców do uczestniczenia w zebraniach i konsultacjach indywidualnych, motywowanie do uzyskania pełnej diagnozy dziecka, które przejawia trudności edukacyjne lub sprawia trudności wychowawcze, pomoc w ustaleniu terminu badania w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, omówienie otrzymanej opinii i praca z rodzicem nad realizacją zaleceń ww. Poradni, kierowanie do placówek wsparcia dziennego i współpraca z wychowawcami,
- emocjonalnej - praca nad budowaniem prawidłowych relacji w rodzinie, edukacja w zakresie prawidłowego pełnienia ról rodzicielskich, nauka rozpoznawania i wyrażania emocji w adekwatny sposób, praca nad pogłębieniem wiedzy o potrzebach dziecka na danym etapie rozwojowym, praca nad umiejętnością konstruktywnego komunikowania się z dzieckiem;

f) wspieraniu aktywności społecznej rodzin:

- motywowanie do udziału w grupie wsparcia dla rodziców, zachęcanie do udziału w uroczystościach ważnych dla dzieci, rozmowy dotyczące relacji sąsiedzkich, trening umiejętności korzystania z wsparcia lokalnego, zachęcanie do korzystania z Programu Aktywności Lokalnej.

g) motywowaniu członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, a także udzielaniu pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu oraz utrzymaniu zatrudnienia:

- współpraca z Klubem Integracji Społecznej, motywowanie do współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy (rejestracja, utrzymanie statusu osoby bezrobotnej, korzystanie z ofert pracy, stażów), pomoc w napisaniu CV, pomoc w poszukiwaniu ofert pracy, zachęcanie do skorzystania z prac społecznie-użytecznych, rozmowy dotyczące wartości pracy, pokazywanie korzyści płynących z posiadania własnych środków finansowych.

3) prowadzono ścisłą współpracę z placówkami wsparcia dziennego działającymi w Mieście - na bieżąco:

- monitorowanie uczestniczenia dzieci w zajęciach świetlicowych, udział w zespołach interdyscyplinarnych, współpraca z wychowawcami placówek wsparcia dziennego, motywowanie rodziców do współpracy z wychowawcami;
  - 4) dokonano okresowej oceny sytuacji rodziny - **587** ocen okresowych i **255** ocen okresowych w ramach projektu unijnego;
  - 5) monitorowano sytuację rodziny po zakończeniu pracy z rodziną - **47** rodzin:
    - asystent rodziny po zakończeniu planu pracy jeszcze przez okres 3 miesięcy (lub do czasu zmiany postanowienia przez Sąd, który zobowiązał rodzinę do współpracy z asystentem) monitoruje czy wypracowane w planie pracy efekty utrzymują się;
  - 6) przygotowano opinie do Sądu Rodzinnego lub na prośbę strony;
  - 7) prowadzono współpracę z osobami, instytucjami i organizacjami podejmującymi działania na rzecz rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych - na bieżąco:
    - współpraca z kuratorami zawodowymi i społecznymi, wychowawcami ze szkół, przedszkoli, placówek wsparcia dziennego, poradniami rejonowymi i specjalistycznymi, terapeutami Ośrodka Terapii Uzależnień i Pomocy Psychologicznej, psychologami Ośrodka Interwencji Kryzysowej;
  - 8) prowadzono współpracę z grupą roboczą - wg potrzeb;
  - 9) realizowano zadania ustawy z dn. 04.11.2016r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” - koordynacją wsparcia została objęta jedna rodzina. Natomiast 9 kobietom w ciąży (w tym 2 w ciąży zagrożonej) objętych wsparciem asystenta rodziny udzielono porad w zakresie uprawnień wynikających z ustawy „Za życiem”.
  - 10) w 2017r. w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych podjęto współpracę z Urzędem Miasta Ruda Śląska, w efekcie której rodzinom wieloproblemowym objętych wsparciem asystenta rodziny zapewniono **13 mieszkań socjalnych**. Lokale zostały wyremontowane i wyposażone w niezbędne sprzęty gospodarstwa domowego. Z uwagi na fakt, że rodziny, które otrzymały mieszkania to rodziny objęte projektem „Ruda Śląska - nowa perspektywa” mogły również otrzymać dodatkową pomoc finansową z przeznaczeniem na koszty przeprowadzki oraz doposażenie mieszkań. Wysokość pomocy finansowej była uzależniona od współpracy z asystentem rodziny (w tym m. in. uczestnictwa w Warsztatach Umiejętności Wychowawczych, zajęciach grupy edukacyjnej FAS/FAE, a także grupach wsparcia). Realizacja projektu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych umożliwiła poprawę warunków mieszkaniowych rodzinom wieloproblemowym, które dotychczas ze względu na zasadzoną eksmisję z prawem do lokalu socjalnego oczekiwały na lokal lub na przydział mieszkania do remontu ze względu na złe warunki w dotychczasowym miejscu zamieszkania.
2. Współpracowano z pracownikami socjalnymi w tworzeniu i realizowaniu indywidualnych planów pracy z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez prowadzenie **23** kontraktów socjalnych.

3. Wspierano merytorycznie pracowników prowadzących pracę socjalną:
- udział w zespołach i superwizjach - **957**,
  - udzielanie konsultacji indywidualnych dla pracowników socjalnych dotyczących pracy socjalnej - na bieżąco.
4. Świadczone specjalistyczne poradnictwo psychologiczne dla klientów (**116** osób) Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej realizowane poprzez:
- a) porady - ukierunkowane na określenie odpowiedniej formy pomocy,
  - b) konsultacje psychologiczne - rodzinne i indywidualne,
  - c) diagnozę psychologiczną,
  - d) terapię wspierającą,
  - e) psychoedukację w zakresie prawidłowego pełnienia ról rodzicielskich,
  - f) przygotowanie i wydawanie opinii i zaświadczeń na prośbę klientów.
5. Prowadzono współpracę z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i z grupą roboczą:
- udział w pracy Zespołu - **16** posiedzeń;
  - udział w grupach roboczych w prowadzonych już procedurach „Niebieska Karta” oraz w powołanych w b.r.- **60** grup roboczych (spotkania grup roboczych odbywały się nie rzadziej niż co 3 miesiące).
6. Prowadzono grupę wsparcia dla rodziców i dzieci: „Mądry rodzic - szczęśliwe dziecko”
- odbyło się **18** spotkań grupy (z różną częstotliwością wzięło w niej udział **57** osób, a w zajęciach dla dzieci - **29** dzieci).
- Celem głównym jest podniesienie umiejętności wychowawczych rodziców, stymulowanie rozwoju dzieci oraz społeczna aktywizacja rodzin z dziećmi.

Podniesienie umiejętności wychowawczych rodziców:

- nabycie umiejętności łączenia zabawy i wychowania,
- nabycie umiejętności organizowania i spędzania czasu wolnego z dzieckiem,
- nabycie umiejętności stawiania i respektowania granic,
- nabycie wiedzy na temat właściwego stosowania systemu kar i nagród.
- nabycie wiedzy na temat zasad zdrowego odżywiania się oraz dbania o higienę osobistą i otoczenia.

Stymulowanie rozwoju dzieci:

- pobudzenie wyobraźni,
- usprawnianie funkcji manualnych i ruchowych,
- doskonalenie koncentracji uwagi,
- wzbogacanie słownictwa,

- nabycie umiejętności współdziałania w grupie podczas zabawy i pracy,
- nauka zwrotów grzecznościowych.

Spółeczna aktywizacja rodzin z dziećmi:

- poszerzenie samoświadomości,
- poszerzenie wiedzy o uczuciach i sposobach ich wyrażania,
- nabycie umiejętności rozpoznawania i nazywania własnych stanów emocjonalnych,
- poznanie i zrozumienie wzajemnych potrzeb w związku partnerskim,
- nabycie umiejętności aktywnego słuchania,
- nabycie wiedzy na temat skutecznej i nieskutecznej komunikacji,
- nabycie umiejętności nawiązywania i utrzymywania prawidłowych relacji z innymi osobami,
- nabycie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresowych,
- nabycie wiedzy na temat zachowań agresywnych i przemocowych oraz dostępnych form pomocy i wsparcia.

Tematy zajęć w 2017r.: „Spotkanie organizacyjne”, „Wpływ zdrowia na zachowanie - wstęp”, „Wpływ zdrowia na zachowanie - odżywianie i higiena jamy ustnej”, „Zasady higieny snu oraz higieny miejsca pracy”, „Higiena nauki, pracy i wypoczynku ucznia”, „Problematyka uzależnień”, „Problematyka uzależnień - cd.”, „Autyzm jako całościowe zaburzenia rozwoju - charakterystyka spektrum”, „Uczucia i emocje. Jak je rozpoznawać i nazywać”, „Uczucia i emocje. Jak je rozpoznawać i nazywać - warsztaty”, „Ewaluacja”, „Zabawy z dziećmi typu „papier-ołówek”, gra „Czarne historie””, „Gry i zabawy ze słowami”, „Sposoby wykorzystania masy solnej w czasie zabawy z dziećmi”, „Gry słowne dla dorosłych i dzieci”, „Ozdoby świąteczne z masy porcelanowej”, „Twórcze spędzanie czasu wolnego”.

7. Prowadzono zajęcia „Rudzkie warsztatowo” - odbyło się 10 spotkań (z różną częstotliwością wzięło w nich udział 43 osoby).

Celem głównym jest podniesienie kompetencji społecznych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich aktywizacja społeczna.

Podniesienie umiejętności społecznych:

- nabywanie umiejętności adekwatnego zachowania się w różnych sytuacjach,
- kształtowanie samoświadomości i autoprezentacji,
- wzajemna integracja, budowanie poczucia wspólnoty,
- nabycie umiejętności nawiązania i utrzymywania prawidłowych relacji z innymi ludźmi,
- nabycie umiejętności stawiania i respektowania granic,
- nabycie umiejętności współdziałania i współpracy z innymi osobami,
- nabycie umiejętności łączenia zabawy i wychowania,
- nabycie umiejętności organizowania i spędzania czasu wolnego z dzieckiem,
- nabycie wiedzy na temat zachowań prozdrowotnych.

Tematy zajęć w 2017r.: „Ciekawe gry i zabawy z dzieciństwa”, „Pierwsza pomoc”, „Wiosenne inspiracje”, „Samobadanie piersi”, „Nawyki żywieniowe”, „Szczepienia ochronne dzieci”, „Grypa i zachorowania”, „Higiena osobista”, „Jesienne inspiracje”. „Świąteczne inspiracje”, „Mikołajkowe spotkanie”.

Zajęcia w ramach projektu „Rudzkie Warsztatowo” mają na celu przede wszystkim podniesienie kompetencji społecznych oraz aktywizację społeczną rodzin.

8. Prowadzono grupę wsparcia dla osób mających emocjonalne trudności w funkcjonowaniu społecznym: „moc-E” - odbyło się 10 spotkań grupy (z różną częstotliwością wzięło w niej udział 25 osób, a w zajęciach dla dzieci - 12 dzieci).

Celem głównym jest udzielenie wsparcia osobom, które mają trudności z radzeniem sobie z własnymi emocjami, aby ułatwić im funkcjonowanie społeczne.

Podniesienie umiejętności społecznych:

- rozwój osobisty w wymiarze indywidualnym każdego uczestnika,
- rozwijanie świadomości na temat powstawania i dynamiki emocji,
- możliwość odreagowania emocji nagromadzonych w interakcji społecznej,
- uświadomienie własnego potencjału,
- kształtowanie samoświadomości,
- kształtowanie własnego wizerunku, nabywanie umiejętności autoprezentacji,
- budowanie pozytywnego obrazu siebie,
- wypracowanie skutecznych sposobów radzenia sobie z trudnościami życia codziennego,
- wzajemna integracja, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu ze względu na brak umiejętności społecznych,
- wzajemnie udzielanie wsparcia emocjonalnego,
- utrwalenie prawidłowych zachowań w kontaktach z innymi osobami.

Tematy zajęć w 2017r.: „Fobie społeczne - zaburzenia lęku”, „Szczęście kontra smutek”, „Uwierzyć w siebie - nie ma rzeczy niemożliwych”, „Komunikacja interpersonalna”, „Role społeczne”, „Granice ról społecznych”, „Konflikty pomiędzy rolami społecznymi”, „Trening Jacobsona”, „Więzi - najważniejsze narzędzie scalania rodziny”, „Stres pourazowy”, „Depresja”, „Jadłowstręt psychiczny - anoreksja”, „Spotkanie Bożonarodzeniowe”.

Grupa powstała by ułatwić osobom mającym emocjonalne trudności w funkcjonowaniu społecznym interakcję społeczną. Uczestnicy poszerzają swoją wiedzę na temat powstawania emocji i stresu. Grupa ma charakter otwarty, uczestniczyć może każda chętna osoba. Na zajęcia można zgłaszać się z dziećmi, z którymi są prowadzone zajęcia sprzyjające ich ogólnemu rozwojowi i umożliwiające nawiązanie społecznych kontaktów z innymi dziećmi.

9. Prowadzono pilotaż grupy „Co w środku piszczy” - odbyły się 3 spotkania, w których wzięło udział z różną częstotliwością 18 osób i 8 dzieci.

Celem projektu jest przede wszystkim aktywizacja społeczna rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Uczestnicy, w ramach projektu mogą zobaczyć ciekawe miejsca znajdujące się w naszym Mieście, a poprzez to poznać możliwości i sposoby aktywnego spędzania wolnego czasu, przy dysponowaniu niekoniecznie dużymi środkami finansowymi. W 2017r. Uczestnicy zwiedzili schron bojowy, zakład produkcyjny i oczyszczalnię ścieków.

10. Zrealizowano projekt „Palisz śmieci - trujesz dzieci! - włącz odpowiedzialność za siebie i innych!”. Celem głównym projektu było zwrócenie uwagi na niebezpieczeństwo wynikające ze spalania śmieci w gospodarstwach domowych - szkodliwe dla zdrowia i środowiska, jak również konsekwencje prawne takiego działania.

W marcu i listopadzie 2017r. odbyły się spotkania ze specjalistami: lekarzem oraz specjalistami ds. ochrony środowiska - Naczelnikiem Wydziału Ochrony Środowiska i Górnictwa Urzędu Miejskiego w Rudzie Śląskiej, przedstawicielami Straży Miejskiej w Rudzie Śląskiej oraz lekarzem z Rudzkiego Centrum Medycznego SzpakMed z Rudy Śląskiej, którzy przekazali informacje dotyczące wpływu spalania śmieci w gospodarstwach domowych na zdrowie, środowisko oraz jakie są konsekwencje prawne takiego postępowania. W kwietniu i grudniu 2017r. odbyły się zajęcia z upcyklingu, czyli wykorzystania śmieci do zrobienia czegoś nowego. Rodzice, którzy nie byli w stanie zapewnić opieki dla dzieci na czas trwania spotkań ze specjalistami, mieli możliwość zgłoszenia się na zajęcia razem z nimi. Dzieci miały nie tylko zapewnioną opiekę, ale również prowadzone były z nimi zajęcia dostosowane do ich wieku i potrzeb. Natomiast w zajęciach z upcyklingu wskazane było uczestnictwo z dziećmi.

11. Prowadzono analizę pod kątem merytorycznym korespondencji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z Sądem dotyczącej rodzin naturalnych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych - łącznie 532 pisma, w tym:
- 167 wniosków o wydanie lub zmianę zarządzeń opiekuńczych,
  - 200 adnotacji pracowników socjalnych bądź asystentów rodziny o aktualnej sytuacji w rodzinie do toczących się postępowań sądowych,
  - 165 sprawozdań asystentów rodziny z realizacji planu pracy przez rodzinę.
12. Obsługiwano i aktualizowano Program Wspierania Rodziny, który jest realizacją obowiązku nałożonego na gminy art. 176 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
13. Uczestniczono w ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych w m.in. następujących szkoleniach, konferencjach, warsztatach i seminariach:
- Identyfikacja symptomów krzywdzenia dzieci.
  - Linia kontaktu - warsztat doskonalenia kompetencji w obszarze pracy z klientem.
  - Problematyka zaburzeń rozwojowych i emocjonalnych u dzieci.

- Ochrona danych osobowych w kontekście ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- Choroba Alzheimera, czy można przez nią uciec.
- Depresja. Naucz się pomagać.
- Zespół stresu pourazowego u dzieci - jak rozpoznawać i jak leczyć?
- Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie z perspektywy 10-letniego doświadczenia OIK w Rudzie Śląskiej.
- Interwencja profilaktyczna wobec kobiet w ciąży lub młodych matek, w tym z grup ryzyka.
- Mediator - zawód czy pasja? Blaski i cienie pracy mediatora.
- System wsparcia rodzin - zmiany prawne i funkcjonalne.
- Różne oblicza miłości.
- Asystentura rodziny w zakresie wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin „Za Życiem”. Rekomendacje metodyczne i organizacyjne.

14. Organizowano zbiórki odzieży, obuwia, zabawek, sprzętów gospodarstwa domowego oraz wydawano zgromadzone przedmioty rodzinom potrzebującym - na bieżąco.

15. Pozyskano dofinansowanie w ramach resortowego „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” w 2017r. w wysokości 155 013,60 zł oraz rozliczono dotację za 2016r. w kwocie 126 000,00 zł.

16. Współpracowano z innymi Działami tut. Ośrodka poprzez wsparcie merytoryczne, współpracę przy tworzeniu projektu, superwizje, konsultacje indywidualne, zespoły interdyscyplinarne.

Zakres zadań realizowanych przez Dział zawarty jest również w rocznym sprawozdaniu z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2017r. wraz z potrzebami związanymi z ich realizacją, stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszego sprawozdania.

5. DZIAŁ OBSŁUGI I FINANSOWANIA OPIEKI NAD DZIECKIEM

W szczególności do zadań Działu należy finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu Miasta w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, finansowanie pomocy przyznawanej usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej oraz prowadzenie postępowań administracyjnych związanych z odpłatnością rodziców biologicznych za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Rodzinna piecza zastępcza:

Rodziny zastępcze z terenu Miasta Ruda Śląska otrzymujące świadczenia na dzieci:

Rodzina:	<i>Ilość rodzin</i>	<i>Ilość dzieci</i>

rodziny zastępcze spokrewnione:	135	182
rodziny zastępcze niezawodowe:	56	64
rodziny zastępcze zawodowe:	17	74
rodziny pomocowe:	8	15
Razem:	216	335

Rodziny zastępcze poza terenem Rudy Śląskiej otrzymujące świadczenia na dzieci:

Rodzina:	<i>Ilość rodzin</i>	<i>Ilość dzieci</i>
rodziny zastępcze spokrewnione:	18	23
rodziny zastępcze niezawodowe:	25	31
rodziny zastępcze zawodowe:	9	16
Razem:	52	72

Wynagrodzenia wraz z pochodnymi (ZUS, FP, pdof) dla zawodowych rodzin zastępczych, rodzin pomocowych oraz osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i pracach gospodarskich:

	<i>Liczba świadczeń</i>	<i>Wydatki w zł</i>
Rodziny zastępcze zawodowe, rodziny pomocowe, osoby do pomocy:	354	694 888,05

Udzielone świadczenia dla rodzin zastępczych:

	<i>Liczba świadczeń</i>	<i>Wydatki w zł</i>
1. Rodziny na terenie Miasta Ruda Śląska:	4 354	3 201 327,26
2. Rodziny poza Miastem Ruda Śląska	876	951 030,98

Usamodzielniani wychowankowie z rodzinnej pieczy zastępczej, którzy otrzymywali świadczenia w 2017 roku - **62 osoby**.

	<i>Liczba świadczeń</i>	<i>Wydatki w zł</i>
Usamodzielniani wychowankowie z rodzinnej pieczy zastępczej:	520	324 064,07

Instytucjonalna piecza zastępcza

Placówki opiekuńczo-wychowawcze prowadzone przez Miasto Ruda Śląska lub prowadzone na zlecenie Miasta Ruda Śląska:

	<i>Liczba miejsc</i>	<i>Ilość dzieci przebywająca w ciągu roku</i>

Prowadzone przez Miasto Ruda Śląska:		
Rodzinny Dom Dziecka Nr 1	8	9
Rodzinny Dom Dziecka Nr 2	8	8
Rodzinny Dom Dziecka Nr 3	8	9
Ośrodek Pomocy Dzieciom i Rodzinie:	70	97
Łącznie:	94	123
Prowadzone na zlecenie Miasta Ruda Śląska:		
Ośrodek Wychowawczo - Rehabilitacyjny Ustroń-Nierodzim - Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza typu socjalizacyjnego dla dziewcząt:	8	5
Ośrodek Święta Elżbieta - Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza typu socjalizacyjnego:	24	25
Łącznie:	32	30
Razem:	126	153

Placówki opiekuńczo-wychowawcze poza powiatem.

Dzieci umieszczone na podstawie porozumień (umów cywilno-prawnych) zawieranych pomiędzy powiatami:

<i>Placówka</i>	<i>Ilość dzieci przebywająca w ciągu roku</i>
Centrum Wspierania Dziecka i Rodziny „Przystań” Pszczyna:	1
Dom Dziecka Bytom:	1
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Dąbrowa Górnicza:	2
Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna Nr 2 Samborowice:	1
Ośrodek Pomocy Dzieciom i Rodzinie Góra Włodowska:	5
Ośrodek Opiekuńczo-Wychowawczy Gliwice:	1
Regionalna Placówka opiekuńczo-Terapeutyczna Nr3 Cyprzanów	1
Powiatowy Dom Dziecka Żywiec:	1
Dom Dziecka im. D. Savio w Sarnowie	2
Razem:	15

Środki wypłacane przez Dział na instytucjonalną pieczę zastępczą:

<i>Placówka</i>	<i>Ilość zleceń</i>	<i>Wydatki</i>
Rodzinne Domy Dziecka (zryczałtowana kwota na utrzymanie dziecka):	36	196 232,65
Ośrodek Wychowawczo - Rehabilitacyjny Ustroń-Nierodzim - Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza typu socjalizacyjnego dla dziewcząt:	6	137 058,16
Ośrodek Święta Elżbieta - Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza typu socjalizacyjnego:	24	950 400,00
Placówki poza powiatem (porozumienia):	136	573 934,02
Razem:	202	1 857 624,83

Usamodzielniani wychowankowie z instytucjonalnej pieczy zastępczej, którzy otrzymywali świadczenia w 2017 roku - **70 osób**.

	<i>Liczba świadczeń</i>	<i>Wydatki w zł</i>
Usamodzielniani wychowankowie z instytucjonalnej pieczy zastępczej	624	443 508,09

Inne zadania

1. Ilość wydanych decyzji administracyjnych:

Decyzje administracyjne	Ilość decyzji
świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka rodzinie zastępczej:	182
dofinansowanie do wypoczynku dziecka:	69
koszty z potrzebami przyjmowania dziecka -jednorazowo	63
zdarzenie losowe dla dziecka w rodzinie zastępczej:	0
środki na utrzymanie lokalu dla rodziny zastępczej:	39
pokrycie kosztów remontu dla rodziny zastępczej:	3
pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki dla usamodzielnianych wychowanków:	189
pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla usamodzielnianych wychowanków:	36
pomoc pieniężna na zagospodarowanie dla usamodzielnianych wychowanków:	34
pomoc w formie uzyskania odpowiednich warunków mieszkaniowych dla usamodzielnianych wychowanków:	32
ustalające opłatę za pobyt dzieci pieczy zastępczej dla rodziców naturalnych:	416
odstępujące od ustalenia za pobyt dzieci w pieczy zastępczej dla rodziców naturalnych:	218
Inne (m.in.: umorzeniowe, zmieniające, uchylające)	592
Razem:	1 873

2. Realizacja programu 500+:

- ilość złożonych wniosków: **95**
- ilość wydanych decyzji: **464**
- liczba udzielonych świadczeń: **3 537,00**

Łączna ilość wydanych decyzji administracyjnych w roku 2017: **2 337**

3. Ilość wydanych skierowań do placówek opiekuńczo wychowawczych: **41**

4. Ilość wniosków dot. skierowań do placówek opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem: **0**

5. Porozumienia (umowy cywilno-prawne) pomiędzy powiatami dotyczące zwrotu kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych:

<i>Porozumienia</i>	<i>Ilość</i>
ilość porozumień dot. dzieci z Rudy Śląskiej umieszczonych poza powiatem	108
ilość porozumień dot. dzieci umieszczonych na terenie Miasta:	68
ilość aneksów do porozumień:	4

6. Umowy cywilno-prawne w roku sprawozdawczym:

<i>Rodzaj umowy</i>	<i>Ilość</i>
rodziny zastępcze, w tym:	
- rodziny zawodowe:	19
- rodziny zawodowe specjalistyczne:	2
- rodziny zawodowe o funkcji pogotowia rodzinnego:	3
- rodziny pomocowe:	10

- osoba do pomocy przy sprawowaniu opieki i przy pracach gospodarskich:	14
Łącznie:	48
umowy o prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej:	3
aneksy do umów	3
Razem:	54

7. Ilość sporządzonych sprawozdań (MPiPS, ŚUW, UM i inne): **125**

8. Ilość przyjętych wniosków i stron (od rodziców naturalnych, usamodzielnianych wychowanków oraz rodzin zastępczych): **1 957**

9. Ubezpieczenia zdrowotne dla dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych:

- ilość dzieci objętych ubezpieczeniem: **4**
- ilość świadczeń: **23**
- kwota świadczeń: **1 076,40**

10. Wynagrodzenie dla opiekuna prawnego:

- ilość osób którym przyznano wynagrodzenie: **9**
- kwota wypłaconych wynagrodzeń: **30 853,00**

11. Interwencyjny przewóz dzieci:

- liczba przewozów: **35**
- kwota: **2 591,86**

Realizacja dodatkowych zadań:

- realizacja wraz z Działem Pieczy Zastępczej 3-letniego „Programu rozwoju pieczy zastępczej w Mieście Ruda Śląska na lata 2015-2017”.

- współpraca z Działem Pieczy Zastępczej przy realizacji X Festynie dla Rodzin Zastępczych.

6. DZIAŁ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Pracownicy Działu Pieczy Zastępczej realizowali w 2017 roku następujące zadania:

Działania w zakresie pieczy zastępczej

- Okresowe oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinach zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych: **494**
- Ilość opracowanych/ modyfikowanych planów pomocy dziecku: **551**
- Udział w zespołach do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka w Rodzinnych Domach Dziecka i Placówkach Socjalizacyjnych: **147**
- Liczba konsultowanych ocen rodzin zastępczych: **145**
- Ilość pism służących pozyskiwaniu informacji na temat sytuacji rodziców biologicznych dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub jego sytuacji szkolnej: **664**

- Ilość sprawozdań do sądu o całokształcie sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej: **554**
- Liczba pism do sądu m.in. o zmianę zarządzeń opiekuńczych, uregulowanie sytuacji prawnej, rozwiązanie rodziny zastępczej: **206**
- Monitorowanie sytuacji usamodzielnianego wychowanka w mieszkaniu chronionym: **571**
- Ilość Indywidualnych Programów Usamodzielnienia: **355**
- Ilość przestanych zgodnie z właściwością miejscową programów usamodzielnienia: **18**
- Liczba wniosków o pomoc zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dla usamodzielnianych wychowanków: **198**
- Ilość przestanych zgodnie z właściwością miejscową wniosków o pomoc: **17**
- Ilość opinii o rodzinach zastępczych dla celów DOFOD (umieszczenie większej ilości dzieci, podejmowanie dodatkowego zatrudnienia osób w rodzinach zastępczych, przekwalifikowanie RZ niezawodowej na RZ zawodową): **14**
- Pozostałe pisma, zaświadczenia i adnotacje urzędowe: **1432**
- Ilość obsługiwanych widzeń rodzin naturalnych z rodzinami zastępczymi: **88**
- Pełnienie funkcji opiekuna usamodzielnienia: 8 pracowników
- Współpraca z RZ spoza powiatu (wymiana informacji o sytuacji opiekuńczo-wychowawczej i zdrowotnej dzieci, konsultowanie i koordynacja działań): 1 pracownik
- Współpraca z Ośrodkiem Adopcyjnym, w tym zgłaszanie do adopcji dzieci z uregulowaną sytuacją prawną i koordynowanie spraw adopcyjnych: 6 pracowników
- Koordynowanie pracy z rodziną naturalną, gromadzenie informacji o RN, współpraca z Działem Asysty Rodzinnej.
- Organizacja i udział w Festynie Rodzin Zastępczych.
- Organizacja i udział w Kolędowaniu z rodzinami zastępczymi.
- Organizacja kolonii dla dzieci z rodzin zastępczych.
- Przygotowanie i prezentacja na temat sukcesów i porażek w pracy koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej (Urząd Wojewódzki w Katowicach).
- Poszukiwanie i pozyskiwanie rodzin zastępczych, prowadzenie naboru na Szkolenie Rodzin Zastępczych oraz inne szkolenia, uroczystości czy kolonie dla dzieci.
- Praca merytoryczna nad procedurami i dokumentacją DPZ.
- Opracowanie programu warsztatów tematycznych dla rodzin zastępczych: 1 pracownik.
- Konsultacje wewnętrzne pracowników DPZ.
- Rejestr i archiwizacja akt.
- Opracowanie statystyki działu.

Badania kandydatów na rodziny zastępcze

- Przeprowadzono **3** badania kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe (**6** osób). Koordynatorzy przeprowadzili **9** osobistych i **16** telefonicznych konsultacji z kandydatami. Odbyto **3** wizyty domowe u kandydatów, sporządzono **3** opinie psychologiczne i koordynatorskie.
- Odbyły się **2** kwalifikacje wstępne kandydatów na Szkolenie Rodzin Zastępczych oraz

6 kwalifikacji ostatecznych. Do pełnienia funkcji rodzin zastępczych niezawodowych zakwalifikowano 4 rodziny (8 osób). 1 rodzinę zastępczą niezawodową przekwalifikowano w rodzinę zastępczą zawodową.

- W zakresie opiniowania kandydatów na rodziny zastępcze z zalecenia sądu koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przeprowadzili 66 konsultacji osobistych i 105 telefonicznych z kandydatami. Przeprowadzono diagnozę psychologiczną 35 rodzin (tj. 44 osób) pod kątem oceny ich motywacji i predyspozycji wychowawczych. Sporządzono 55 opinii koordynatorskich oraz 47 psychologicznych o kandydatach dla sądu.
- Psycholodzy przeprowadzili również rebadania 27 rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych (tj. 46 osób) oraz konsultacje z 2 kandydatami na opiekunów w zawodowych rodzinach zastępczych. Łącznie sporządzono 29 opinii z powyższych działań.

KOORDYNATORZY PIECZY ZASTĘPCZEJ

Przeprowadzono 745 konsultacji osobistych oraz 2 110 telefonicznych z klientami. Odbyło się 1 208 wizyt pracowników w środowisku.

SPECJALIŚCI PRACY SOCJALNEJ

Przeprowadzono 824 konsultacje osobiste i 951 telefonicznych z klientami. Podjęto 689 wizyt w środowisku. Wykonano 103 wywiady środowiskowe u usamodzielnianych wychowanków. Przesłano zgodnie z właściwością miejscową 4 wywiady.

PSYCHOLODZY

Kontakt z psychologami Działu Pieczy Zastępczej podjęto 225 osób, w tym: 64 rodziny (161 osób) i 64 osoby indywidualnie. Wykonano 1 123 usługi psychologiczne.

Działania interwencyjne

Pracownicy Działu Pieczy Zastępczej uczestniczyli w 30 interwencjach obejmujących zabezpieczenie dziecka w pieczy zastępczej (11 zabezpieczonych dzieci) oraz realizację postanowień Sądu Rejonowego o zabezpieczeniu dzieci (19 zabezpieczonych dzieci). Ponadto 64 razy koordynowano działania interwencyjne (rozmowy telefoniczne z interwentami, innymi profesjonalistami i instytucjami, sporządzanie i przekazywanie pism na rzecz zabezpieczenia dzieci).

Konsultacje interdyscyplinarne

Przeprowadzono 4 324 konsultacje osobiste i telefoniczne z profesjonalistami, m.in. pracownikami Sądu Rejonowego, placówek opiekuńczo- wychowawczych, placówek służby zdrowia i placówek służby zdrowia.

Prowadzenie różnego typu Grup

I. Szkolenie Rodzin Zastępczych

typ grupy: szkoleniowa/warsztatowa/psychoedukacyjna/wykładowa

Edycja XXVIII - czas trwania: 3.03.2017 - 9.06.2017

prowadzenie: psycholog DPZ

liczba spotkań: 13

liczba uczestników: 18, w tym   liczba małżeństw: 6

liczba kandydatów na rodziny zastępcze: 4 (2 rodziny)

ukończyło: 18 osób, w tym   liczba małżeństw: 6

liczba kandydatów na rodziny zastępcze: 4 (2 rodziny)

Edycja XXIX - czas trwania: 18.09.2017 - 11.12.2017

prowadzenie: psycholog DPZ

liczba spotkań: 13

liczba uczestników: 14, w tym   liczba małżeństw: 4

liczba kandydatów na rodziny zastępcze: 2

ukończyło: 14 osób, w tym   liczba małżeństw: 4

liczba kandydatów na rodziny zastępcze: 2

II. Grupa wsparcia dla rodzin zastępczych „Cafe RZ”

typ grupy: wsparcia/psychoedukacyjna

prowadzenie: psycholog i koordynatorzy DPZ

liczba spotkań: 10

liczba uczestników: 4

III. Szkoła dla Rodziców

typ grupy: psychoedukacyjna/warsztatowa

czas trwania: 16.11.2016 - 18.01.2017

liczba spotkań w 2017r.: 3 (ogółem 10)

liczba uczestników: 10

czas trwania: 8.11.2017 - 17.01.2018

liczba spotkań w 2017r.: 7 (ogółem 10)

liczba uczestników: 11

Działania na rzecz dzieci z problemem FAS

- Liczba wywiadów z opiekunami dzieci: **14**
- Liczba badanych dzieci: **12**
- Ilość diagnoz neurorozwojowych: **12**
- Ilość indywidualnych programów neurostymulacji: **12**
- Liczba wydanych opinii: **13**
- Liczba przeprowadzonych instruktaży do programów neurostymulacji: **13**
- Praca koncepcyjna na temat FAS - przygotowywanie materiałów do pracy z dziećmi, analiza dokumentacji medycznej, psychologicznej i pedagogicznej badanych dzieci.

Przesłuchania, rozprawy

- Uczestnictwo w rozprawie sądowej w charakterze świadka: **2**
- Przesłuchanie w Komendzie Miejskiej Policji w charakterze świadka: **4**

Udział w zebraniach zespołu, superwizjach, szkoleniach, konferencjach

- Liczba zebrań zespołu: **45**
- Liczba superwizji zespołowych: **16**
- Liczba superwizji indywidualnych pracownika: **9**
- Udział w szkoleniu „Ochrona danych osobowych w kontekście ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej”
- Udział w szkoleniu „Problematyka zaburzeń rozwojowych i emocjonalnych u dzieci”
- Udział w szkoleniu „Zespół stresu pourazowego u dzieci - jak rozpoznawać i jak leczyć?”
- Udział w szkoleniu „Identyfikacja symptomów krzywdzenia dzieci”
- Udział w szkoleniu „Praca z dziećmi i młodzieżą po doświadczeniach traumy”
- Udział w szkoleniu „Diagnoza i terapia pedagogiczna”
- Udział w szkoleniu „Więzi rodzinne - bliskość czy brzemię? Jak i kiedy rodzi się przemoc?”
- Udział w konferencji szkoleniowej „V Śląskie Warsztaty Psychoterapii”
- Udział w szkoleniu „Rozwiązywanie konfliktów w zespole”
- Udział w szkoleniu „Linia kontaktu - warsztat doskonalenia kompetencji w obszarze pracy z klientem”
- Udział w obchodach Tygodnia Godności Osób Niepełnosprawnych.

Zakres zadań realizowanych przez Dział zawarty jest również w rocznym sprawozdaniu z działalności i efektów pracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej - organizatora pieczy zastępczej za rok 2017 oraz zestawieniu potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej, stanowiącym załącznik nr 2 do niniejszego sprawozdania.

7. DZIAŁ ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH

Dział Świadczeń Rodzinnych od 01 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku:

Świadczenia rodzinne:

- ilość rodzin korzystających z świadczeń rodzinnych (średniomiesięcznie): **6 503**
- ilość decyzji wydanych w sprawach o świadczenia rodzinne: **9 766**

Zasiłki dla opiekunów:

- ilość rodzin korzystających z zasiłku dla opiekuna (średniomiesięcznie): **63**
- ilość decyzji wydanych w sprawach o zasiłek dla opiekuna: **35**

Jednorazowe świadczenie „Za życiem”:

- ilość rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia „Za życiem”: **10**
- ilość decyzji wydanych w sprawach o jednorazowe świadczenie „Za życiem”: **12**

Świadczenia wychowawcze:

- ilość rodzin korzystających z świadczeń wychowawczych (średniomiesięcznie): **8 030**
- ilość rodzin korzystających z świadczeń wychowawczych na pierwsze dziecko (średniomiesięcznie): **3 817**
- ilość decyzji wydanych w sprawach o świadczenia wychowawcze: **10 811**

Ilość korespondencji w sprawach o świadczenia rodzinne, zasiłki dla opiekunów, jednorazowe świadczenie „Za życiem” oraz świadczenia wychowawcze (w tym zawiadomienia o wszczęciu postępowania, wezwania, pisma do stron, wnioski o udostępnienie danych osobowych itp.): **14 300**.

Stypendia szkolne:

- ilość rodzin, którym udzielono stypendia: **382**
- ilość decyzji wydanych w sprawach stypendium szkolnego: **1 025**

Zasiłki szkolne:

- ilość rodzin, którym wypłacono zasiłki szkolne: **8**
- ilość decyzji wydanych w sprawach zasiłku szkolnego: **12**

Ilość korespondencji w sprawach pomocy materialnej uczniom (w tym zawiadomienia o wszczęciu postępowania, wezwania, pisma do stron, wnioski o udostępnienie danych osobowych itp.): **667**.

I. Realizacja świadczeń rodzinnych, zasiłków dla opiekunów oraz jednorazowego świadczenia „Za życiem”:

1. Zasiłki rodzinne:

ilość świadczeń: 64 437 wypłacono: 7 320 438,82 zł.

2. Dodatki do zasiłków:

ilość świadczeń: 31 918 wypłacono: 4 047 906,12 zł.

3. Świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy i świadczenie pielęgnacyjne):

ilość świadczeń: 63 074 wypłacono: 18 049 999,00 zł.

4. Jednorazowa zapomoga (becikowe):

ilość świadczeń: 1 070 wypłacono: 1 070 000,00 zł.

5. Świadczenia rodzicielskie:

ilość świadczeń: 5 075 wypłacono: 4 671 153,78 zł.

6. Zasiłki dla opiekuna:

ilość świadczeń: 759 wypłacono: 392 535,50 zł.

7. Jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000 zł „Za życiem”:

ilość świadczeń: 10 wypłacono: 40 000,00 zł.

Ogółem: ilość świadczeń: **166 343** wypłacono: **35 592 033,22 zł**

(w tym zawarta kwota **23 799,99 zł** świadczeń nienależnie pobranych za rok 2017, które zostały odzyskane w danym roku).

8. Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego:

ilość świadczeń: **6 343** wypłacono: **2 207 942,89 zł**

9. Składki na ubezpieczenie zdrowotne:

ilość świadczeń: **1 761** wypłacono: **201 056,06 zł**

Wysokość dotacji otrzymanej z budżetu państwa na finansowanie kosztów obsługi zadania świadczenia rodzinne, zasiłki dla opiekunów oraz jednorazowe świadczenie „Za życiem”: **1 006 484,00 zł**

II. Realizacja świadczeń wychowawczych:

1. Świadczenia wychowawcze (Program Rodzina 500 PLUS):

ilość świadczeń: 142 744 wypłacono: 71 269 999,83 zł

(w tym zawarta kwota **21 032,00 zł** świadczeń nienależnie pobranych za rok 2017, które zostały odzyskane w danym roku).

Wysokość dotacji otrzymanej z budżetu państwa na finansowanie kosztów obsługi zadania świadczenia wychowawcze: **1 071 731,00 zł**

III. Realizacja pomocy materialnej uczniom

1. Stypendia o charakterze socjalnym

– wydatki z budżetu państwa: **415 102,13 zł**

– wydatki z budżetu miasta: **103 775,54 zł**

Wydatki ogółem wyniosły: **518 877,67 zł**

2. Zasiłki szkolne

– wydatki z budżetu państwa: **6 448,00 zł**

– wydatki z budżetu miasta: **1 612,00 zł**

Wydatki ogółem wyniosły: **8 060,00 zł**

Ogółem na pomoc materialną uczniom wypłacono: **526 937,67 zł**

Szczegółowy podział rodzin korzystających w 2017 roku z świadczeń realizowanych przez dział:

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Liczba świadczeniobiorców
Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego, w tym:	3590	6889
Zasiłek rodzinny		
Zasiłek rodzinny na dziecko w wieku do 5 lat	1687	2151
Zasiłek rodzinny na dziecko w wieku 5-18 lat	2486	4112
Zasiłek rodzinny na dziecko w wieku 18-24 lat	394	435
Dodatki do zasiłku rodzinnego, w tym z tytułu:		
Urodzenie dziecka	341	348
Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	175	175
Samotnego wychowywania dziecka	408	514
Wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	729	1 070
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	604	699
Rozpoczęcia roku szkolnego	1 986	3 329
Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	148	158
Zasiłek rodzinny i dodatki na podstawie art. 5 ust. 3	314	606
Świadczenia opiekuńcze, w tym:	4 987	5 341
Zasiłek pielęgnacyjny z tytułu niepełnosprawności	4 949	5 302
Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu sprawowania opieki	599	603
Specjalny zasiłek opiekuńczy	44	44
Zasiłek dla opiekuna	76	76
Składki na ubezpieczenie społeczne oraz zdrowotne, w tym:	772	777
Składki na ubezpieczenie społeczne	598	602
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	174	175
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia	1 048	1 070

Świadczenie rodzicielskie	726	728
Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	10	10
Świadczenia wychowawcze	9 642	13 442
Pomoc materialna uczniom, w tym:	390	633
Stypendia szkolne	382	620
Zasiłki szkolne	8	13

Podczas realizacji obowiązków wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych pomoc udzielana jest rodzinom z dziećmi, samotnym rodzicom z dziećmi oraz osobom niepełnosprawnym i ich opiekunom. Rodziny otrzymujące świadczenia rodzinne najczęściej borykają się z problemami związanymi z niskim dochodem, bezrobociem oraz niedostatkiem w zdrowiu. Osoby spełniające kryteria ustawowe (najważniejsze to kryterium dochodowe - *przeciętny miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł, natomiast w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności nie przekracza kwoty 764,00 zł*) mogą otrzymać jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka, zasiłek rodzinny wraz z dodatkami (z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego oraz podjęcia nauki w szkole poza miejscem zamieszkania) oraz trzy rodzaje świadczeń opiekuńczych: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, a także specjalny zasiłek opiekuńczy. Świadczenia uzależnione od kryterium dochodowego (zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, specjalny zasiłek opiekuńczy) ustalane są na okres zasiłkowy trwający od listopada danego roku do października roku następnego, natomiast pozostałe świadczenia uzależnione od niepełnosprawności na czas ważności orzeczenia.

Świadczenie rodzicielskie realizowane od stycznia 2016 roku przysługuje osobom, które urodziły dziecko, a nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Uprawnieni do pobierania tego świadczenia są więc między innymi bezrobotni (niezależnie od rejestracji lub nie w urzędzie pracy), studenci, rolnicy, a także wykonujący prace na podstawie umów cywilnoprawnych. Także osoby zatrudnione lub prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, jeśli nie pobierają zasiłku macierzyńskiego oraz praca ta nie koliduje ze sprawowaniem osobistej opieki nad dzieckiem, mogą ubiegać się o świadczenie rodzicielskie. Świadczenie rodzicielskie nie jest uzależnione od kryterium dochodowego. Wsparcie finansowe w postaci świadczenia rodzicielskiego przysługuje przez

rok

(52 tygodnie) po urodzeniu dziecka w wysokości 1000 zł miesięcznie, a w przypadku urodzenia wieloraczków ten okres może być wydłużony nawet do 71 tygodni.

Zasiłek dla opiekuna jest świadczeniem, które zostało wprowadzone **ustawą z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów** w celu wsparcia osób niepełnosprawnych i ich opiekunów po utracie przez nich prawa do świadczenia pielęgnacyjnego w lipcu 2013 roku. Regulacja weszła w życie w maju 2014 roku i była wynikiem wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Zasiłek dla opiekuna przysługuje osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu jej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa z dniem 1 lipca 2013 roku, na podstawie uznanego za niekonstytucyjny art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 roku o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw. W porównaniu do roku poprzedniego znacząco zmniejsza się tu liczbą osób uprawnionych do zasiłku dla opiekuna. W Rudzie Śląskiej z tej formy pomocy skorzystało 10 rodzin w 2017 roku.

W styczniu 2017 roku rozpoczęła się realizacja nowego jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł na **podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”**. Skierowane jest do rodzin, którym urodziło się ciężko chore dziecko u których stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu.

Świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł miesięcznie, które realizowane jest od 1 kwietnia 2016 roku na **podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci**, może otrzymać niemal każdy rodzic na drugie i kolejne dziecko, bez dodatkowych warunków. Rodziny o niskich dochodach otrzymują wsparcie także dla pierwszego lub jedyne dziecko przy spełnieniu kryterium 800 zł lub 1200 zł w przypadku wychowywania w rodzinie dziecka niepełnosprawnego. Świadczenie wychowawcze ustalane jest na okres trwający od października danego roku do września roku następnego. W Rudzie Śląskiej w 2017 roku pomoc otrzymało: 13 442 dzieci. Program Rodzina 500 PLUS skierowany został do rodziców oraz opiekunów dzieci do 18. roku życia. Program cieszy się dużym zainteresowaniem klientów.

Stypendia szkolne dla uczniów przyznawane są zgodnie z **ustawą o systemie oświaty z dnia 7 września 2010 roku**. Pomoc materialna ma charakter socjalny, dotyczy uczniów mieszkających na terenie miasta Ruda Śląska. Kryterium dochodowe dla przyznania stypendium szkolnego wynosiło 514 zł na członka rodziny. Stypendium szkolne przyznawane jest na rok szkolny od września do czerwca następnego roku, a wypłacane na podstawie imiennych faktur i rachunków.

Zaznaczyć należy, że osoby uprawnione do pomocy materialnej uczniom i ich przedstawiciele, zarówno w pierwszym jak i drugim okresie stypendialnym, okazywali dokumenty potwierdzające poniesienie kosztów o charakterze edukacyjnym na kwotę niższą niż wskazana w decyzji przyznającej (364 przedstawiciele uprawnionych uczniów oraz uczniów nie przedstawiło dokumentów potwierdzających poniesienie wydatków o charakterze edukacyjnym za okres od stycznia do grudnia 2017 roku lub przedstawiło dokumenty potwierdzające wydatki mniejsze niż suma należnych zgodnie z decyzją świadczeń). W związku z powyższym, mimo przysługującego prawa do stypendium szkolnego świadczenie to nie zostało wypłacone lub zostało wypłacone zgodnie z przedstawionymi dowodami księgowymi

(189 przedstawicieli uprawnionych uczniów oraz uczniów pomimo przyznanego prawa do stypendium szkolnego na okres od stycznia 2017 roku do czerwca 2017 roku nie wykorzystało pełnej kwoty należnego stypendium szkolnego, ta sama sytuacja miała miejsce w odniesieniu do 175 przedstawicieli uprawnionych uczniów oraz uczniów w okresie od września 2017 roku do grudnia 2017 roku).

Po zakończeniu drugiego półrocza roku szkolnego 2016/2017 oraz pierwszego półrocza roku szkolnego 2017/2018 łącznie niezrealizowana pozostała kwota 165 794,90 zł (104 318,66 zł dot. okresu I-VI 2017 roku, 61 476,24 zł dot. okresu IX-XII 2017 roku).

Ponieważ nie wszystkie osoby uprawnione do stypendium szkolnego dostarczyły rachunki i faktury dokumentujące wysokość poniesionych kosztów związanych z edukacją ucznia nie było możliwości wydatkowania całej dotacji. Podkreślenia wymaga fakt, iż w porównaniu do roku 2016 nastąpił spadek liczby uczniów uprawnionych do stypendium szkolnego. Stało się tak mimo podejmowania zorganizowanych działań informacyjnych, mających na celu uaktywnienie większej liczby osób, które mogą skorzystać z tej formy pomocy. Wpływ na taką sytuację mają znaczące podwyżki innych świadczeń socjalnych takich jak na przykład świadczenia rodzinne, które wliczane są do dochodu rodziny ubiegającej się o stypendia. Wzrasta także średnia otrzymywanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz pojawiają się nowe formy świadczeń społecznych, które powodują przekroczenie kryterium dochodowego uprawniającego do stypendium szkolnego oraz spadek zainteresowania osób uprawnionych tym świadczeniem.

8. DZIAŁ ŚWIADCZEŃ ALIMENTACYJNYCH

Dział Świadczeń Alimentacyjnych od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku:

- 1) ilość rodzin korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego (średniomiesięcznie): **679**,
- 2) ilość decyzji wydanych w sprawach o świadczenia z funduszu alimentacyjnego: **1 298**,
- 3) ilość korespondencji w sprawach o świadczenia z funduszu alimentacyjnego: **10 400**.

I. Świadczenia Rodzinne:

- 1) egzekucja nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych: **143 304 zł**,
- 2) wysokość umorzonych świadczeń rodzinnych nienależnie pobranych: **22 932 zł**,
- 3) ilość decyzji wydanych w sprawie nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych: **125**,
- 4) liczba decyzji rozkładających na raty ustaloną kwotę nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych: **6**,
- 5) liczba decyzji umarzających ustaloną kwotę nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych: **10**.

II. Fundusz Alimentacyjny:

- 1) ilość świadczeń: **13 498** wypłacono: **4 959 789 zł**,

- 2) egzekucja nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego: **41 524 zł**,
- 3) wysokość umorzonych świadczeń z funduszu alimentacyjnego nienależnie pobranych: **7 170 zł**,
- 4) ilość decyzji wydanych w sprawie nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego: **70**,
- 5) liczba decyzji rozkładających na raty ustaloną kwotę nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego: **9**,
- 6) liczba decyzji umarzających ustaloną kwotę nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego: **8**,
- 7) dłużnicy alimentacyjni:
  - a) liczba dłużników w gminie (średniomiesięcznie): **1 369**,
  - b) kwota wyegzekwowanych należności: **1 188 471,03 zł** w tym:
    - budżet państwa: **932 892,41 zł**,
    - gmina wierzyciela: **255 578,62 zł**,
  - c) działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych:
    - wszczęcia postępowania w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych: **135**,
    - ilość decyzji uznających dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych: **110**,
    - przekazanie komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych: **692**,
    - informacje o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego, przekazane do Powiatowego Urzędu Pracy: **46**,
    - aktualizacja informacji gospodarczych przekazywanych do biura informacji gospodarczej o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego - średnio: **2 006** informacji gospodarczych miesięcznie,
    - liczba spraw skierowanych do:
      - Prokuratury Rejonowej (wnioski o ściganie na zasadzie art. 209 kk): **252**,
      - Prezydenta Miasta (wnioski o zatrzymanie prawa jazdy): **15**.

Wnioski kierowane do komorników sądowych w przedmiocie wszczęcia postępowania egzekucyjnego lub przyłączenia się do już prowadzonego postępowania egzekucyjnego: **935**.

III. Świadczenie wychowawcze:

- 1) Liczba decyzji ustalających nienależnie pobrane świadczenia wychowawcze: **63**,
- 2) Liczba decyzji rozkładających na raty nienależnie pobrane świadczenia wychowawcze: **3**
- 3) Liczba decyzji umarzających nienależnie pobrane świadczenia wychowawcze: **2**
- 4) Kwota odzyskanych nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych: **44 466 zł**
- 5) Wysokość umorzonych nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych: **6 500 zł**.

IV. Zasiłki dla opiekunów

1) Liczba decyzji ustalających nienależnie pobrane zasiłki dla opiekunów: 3,

2) Kwota odzyskanych nienależnie pobranych zasiłków dla opiekunów: 1 990 zł.

Dział Świadczeń Alimentacyjnych (DŚA) prowadził w roku 2017 działania o bardzo szerokim spektrum, które znajdowały umocowanie legislacyjne główne w przepisach Ustaw: o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wraz ze stosownym rozporządzeniem, o świadczeniach rodzinnych wraz ze stosownym rozporządzeniem oraz o pomocy Państwa w wychowywaniu dzieci wraz z właściwym rozporządzeniem, o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów oraz o systemie oświaty i o pomocy społecznej. Jednocześnie oprócz wyżej wymienionych ustaw w podejmowanych czynnościach sięgano do przepisów ustaw o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz Kodeksu cywilnego i Kodeksu Postępowania cywilnego oraz kodeksu karnego, a także kodeksu postępowania administracyjnego. W trakcie funkcjonowania działu cytowane wyżej przepisy doznawały licznych nowelizacji.

Jedną z ważniejszych nowelizacji przepisów, które w 2017 roku weszły w życie była zmiana dotycząca przestępstwa niealimentacji stypizowanego w art. 209 kk. Ustawodawca w opisach znamion przestępstwa odszedł od kryterium uporczywości w wykonywaniu obowiązku alimentacji na rzecz nowego kryterium opartego na zaległości w wysokości trzech świadczeń okresowych. Wspomniana zmiana pociągnęła za sobą konieczność dokonywania przez DŚA w oparciu o dyspozycję art.304 kpk zawiadomień organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez dłużników alimentacyjnych. Do dnia 22 lutego 2018 roku wydano 799 takich zawiadomień. W ramach prowadzonych postępowań organy ścigania dokonują zapytań, co z kolei pociąga za sobą konieczność wydawania przez DŚA zaświadczeń potwierdzających żądane w zapytaniach okoliczności. W 2017 roku wydano 800 takich zaświadczeń. Ponadto trzeba zaznaczyć, iż obok zawiadomień o popełnieniu przestępstwa tutejszy organ kieruje zgodnie z przepisami ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wnioski o ściganie popełniających przestępstwo niealimentacji. Opisywane okoliczności implikują zaangażowanie większej liczby pracowników w obsługę nowych zadań, stworzenie dodatkowych miejsc obsługi i gromadzenia dokumentacji. W dalszym ciągu na prowadzone w DŚA postępowania wpływ ma nowelizacja ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. poz. 1302 z dnia 3 września 2015 roku), która między innymi dokonała zmiany w zakresie rozliczania wpłat dokonywanych przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego osobom uprawnionym. W art. 1 pkt 6 lit k wspomnianej nowelizacji zawarto zasadę, iż organy właściwe wierzyciela (gminy) rozliczają kwoty otrzymane z tytułu zwrotów należności przypadających od dłużnika wraz z odsetkami zgodnie z kolejnością zawartą w art. 1026 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego czyli w pierwszej kolejności na koszty egzekucyjne, następnie na odsetki, a na końcu na sumę dłużną. Potwierdziły się obawy tutejszego organu, iż taki sposób dokonywania rozliczeń spowoduje w praktyce, że kwoty otrzymywane z tytułu wpłat dokonywanych przez dłużników alimentacyjnych w całości pokryją powstałe odsetki, które zgodnie ze znowelizowanym art.27 ust. 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów stanowią dochód budżetu Państwa. Wysokość dochodów własnych gminy z tego tytułu została zatem ograniczona. W roku 2017 aż 78,49 % odzyskanej z tytułu wpłat dłużników kwoty przekazano do Budżetu Państwa, podczas gdy w 2016 roku było to 79,06%. Dla porównania przed

wprowadzeniem nowych zasad rozliczeń w 2015 roku było to 66,7%, a w roku 2014 67,23%. Trzeba wskazać, iż gminy zgodnie z dyspozycją zawartą w art. 27 ust. 6 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów uzyskiwane dochody z tytułu wpłat otrzymanych od dłużników alimentacyjnych przeznaczają na pokrycie kosztów podejmowania wobec nich działań. Obecnie w sytuacji uszczuplenia wpłat z tytułu zwrotów wypłacanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego gmina jest zmuszona do większego zaangażowania własnych środków w działania wobec dłużników alimentacyjnych, które nadal jest zobligowana przepisami ustawy podejmować. Prowadzone przez DŚA działania doprowadziły do zwiększenia liczby dłużników alimentacyjnych przekazanych do biura informacji gospodarczej (BIG). W roku 2017 zgłoszono do biur średniomiesięcznie 2 006 dłużników (dla porównania w 2015 roku zgłoszono do biur średniomiesięcznie 1490 dłużników podczas, gdy w roku 2016 1740 dłużników). DŚA w 2017 roku utrzymywał kontakt ze wszystkimi biurami informacji gospodarczej (5 biur), przekazując informację o zobowiązaniach dłużników z tytułu wypłaconych świadczeń za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

9. DZIAŁ DODATKÓW MIESZKANIOWYCH

Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom, których średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego nie przekracza 175% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym to jest 1 750,00 zł (do końca lutego 2017 roku obowiązywało kryterium 1.544,48zł) i 125% tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym, to jest 1 250,00 zł (do końca lutego 2017 roku obowiązywało kryterium 1.103,20zł).

Jeżeli dochód na jednego członka gospodarstwa domowego jest wyższy od określonego wyżej, a kwota tej nadwyżki nie przekracza wysokości dodatku mieszkaniowego, to wówczas dodatek obniża się o tę kwotę.

Na wniosek Prezydenta Miasta Grażyny Dziedzic, Rada Miasta Uchwałą nr PR.0007.57.2012 z dnia 29 marca 2012 roku **podniosła wskaźnik określający wysokość dodatku mieszkaniowego do 60%**. Od 1 czerwca 2012 roku obowiązuje następująca wysokość dodatku mieszkaniowego:

- 1) do 60% wydatków przypadających na normatywną powierzchnię zajmowanego lokalu mieszkalnego lub
- 2) do 60% faktycznych wydatków ponoszonych za lokal mieszkalny, jeżeli powierzchnia tego lokalu jest mniejsza lub równa normatywnej powierzchni.

Oprócz tytułu prawnego i kryterium dochodowego ważna jest również powierzchnia zajmowanego lokalu. Normatywna powierzchnia w przeliczeniu na liczbę członków gospodarstwa domowego nie może przekraczać:

1. 35m²- dla 1 osoby,
2. 40m²- dla 2 osób,
3. 45m²- dla 3 osób,

4. 55m²- dla 4 osób,
5. 65m²- dla 5 osób,
6. 70m²- dla 6 osób, a w razie zamieszkiwania w lokalu mieszkalnym większej liczby osób dla każdej kolejnej osoby zwiększa się normatywna powierzchnia tego lokalu o 5m².

Jeżeli powierzchnia użytkowa zajmowanego lokalu nie przekracza powierzchni normatywnej o więcej niż 30% albo 50% pod warunkiem, że udział powierzchni pokoi i kuchni w powierzchni użytkowej lokalu nie przekracza 60% , wówczas dodatek mieszkaniowy może być przyznany.

Normatywną powierzchnię powiększa się o 15m², jeżeli w lokalu mieszkalnym zamieszkuje osoba niepełnosprawna, poruszająca się na wózku lub osoba niepełnosprawna, jeżeli jej niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.

Liczba złożonych wniosków o dodatki mieszkaniowe w 2017 roku: 4 140

W przeważającym procencie, dodatki mieszkaniowe wypłacane są najemcom mieszkań komunalnych (48%) i spółdzielczych (36,9%), niecały 0,1% wypłacany jest najemcom TBS-ów, 2% stanowią wypłaty na rzecz wspólnot, 6% - dla prywatnych zarządców i inni - 7%.

Ilość rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego w 2017 roku - 2 569.

W 2017 roku wydano łącznie 4 447 różnych decyzji (przyznających, odmownych, wstrzymujących, wznawiających, wygaszających dodatek, zmieniających, o umorzeniu postępowania) w tym:

- przyznających 3 798,
- odmownych 286,
- innych: 363.

Zawiadomień o pozostawieniu wniosku bez rozpoznania było 45 (w tym 6 dotyczyło wniosków o dodatek energetyczny)

Łącznie w 2017 roku wypłacono 47 020 dodatków mieszkaniowych (ilość świadczeń)

co stanowi średnio miesięcznie około 3 918 świadczeń na kwotę: **5 346 547,84 zł.**

Dodatki energetyczne

W 2017 roku zgodnie z Uchwałą nr PR.0007.5.2014 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 30 stycznia 2014 roku Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w ramach upoważnienia do załatwiania indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej, realizował zadanie związane z wypłatą dodatków energetycznych. Dodatek energetyczny, to świadczenie, które wprowadzone zostało zmianą ustawy z dnia 10.04.1997r - Prawo energetyczne (Dz.U. z 2012r., poz.1059 z późn.zm.). Dodatek energetyczny przysługuje odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej. Odbiorca wrażliwy, to według ustawy, osoba której przyznano dodatek mieszkaniowy, a która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Dodatek energetyczny przyznaje się na okres na jaki przyznany jest dodatek mieszkaniowy.

Wypłata dodatku energetycznego jest zadaniem z zakresu administracji rządowej ale wypłacają go gminy, które otrzymują dotacje celowe z budżetu państwa.

W 2017 roku wpłynęły 2 463 wnioski o przyznanie dodatków energetycznych, a wydano 2 473 decyzje.

10. DZIAŁ KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Dział Klub Integracji Społecznej realizuje działania związane w szczególności z bezrobociem, bezdomnością, pomocą osobom uzależnionym i ich rodzinom, a także zapobieganiem wykluczeniu społecznemu z innych przyczyn.

Wymienione problemy społeczne bardzo często występują w połączeniu ze sobą i rzeczywiste efekty pracy socjalnej może dać jedynie skuteczna oferta pomocy na kilku płaszczyznach pomocy m.in. zawodowej, mieszkaniowej oraz zdrowotnej w przypadku uzależnienia od środków psychoaktywnych.

Podejmowane przez Dział zadania są odpowiedzią na problemy i potrzeby klientów oraz pozostałych mieszkańców Rudy Śląskiej.

I. Bezrobocie

1. Zorganizowano i przeprowadzono zajęcia z zakresu reintegracji społeczno- zawodowej klientów pomocy społecznej. Łącznie zorganizowano 4 grupy zajęciowe, dla 39 osób, w tym:
  - a) 2 grupy w ramach „Warsztatu edukacyjno- rozwojowego dla osób bezrobotnych”,
  - b) 2 grupy w ramach Programu Aktywizacja i Integracja (zgodnie ze zmianami do ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy) dla klientów pomocy społecznej posiadających III profil w PUP.

Efekt:

39 osób skierowano do udziału w zajęciach z zakresu reintegracji społeczno- zawodowej, 32 osoby ukończyły zajęcia z zakresu reintegracji społeczno- zawodowej, uzyskując wiedzę obejmującą m.in. aktywne metody samodzielnego poszukiwania zatrudnienia oraz podstawy komunikacji interpersonalnej przygotowującej do kontaktu z pracodawcą.

2. Z poradnictwa indywidualnego o charakterze zawodowym skorzystało 346 osób. Udzielono 801 porad (m.in. wydawanie ofert pracy 586).

Efekt:

62 osoby podjęły pracę, 3 osoby podjęły staż.

3. Prace społecznie użyteczne są formą aktywizacji bezrobotnych klientów pomocy społecznej, dzięki którym mogą oni przygotować się do skutecznego poszukiwania pracy, aktywności zawodowej, kształcić nawyki i dyscyplinę pracowniczą. Ponadto prace społecznie użyteczne mają przyczynić się do zmiany wizerunku osoby bezrobotnej i wzmocnienia odpowiedzialności społecznej, a także dać możliwość aktywności osobom, które z różnych przyczyn nie mogą podjąć pracy na otwartym rynku pracy.

Efekt:

Zorganizowano program prac społecznie użytecznych w Mieście. W ramach tego programu w 2017 roku, tutejszy MOPS dysponował:

- 75 miejscami od II/2017 w MOPS, 50 miejscami w placówkach oraz 2 edycje Programu Aktywizacja i Integracja po 10 osób,
- w pracach społecznie użytecznych wzięło udział **258 osób** z czego,
- pracę podjęły - **24 osoby**.

Wykonanie prac społecznie użytecznych w 2017 roku (MOPS):

- we współpracy z Referatem Dzielnicowych Straży Miejskiej sprzątanie zanieczyszczonych mniejszych terenów miejskich - 158 działek, co daje 219 720 litrów odpadów oraz przedmioty wielkogabarytowe,
- zrealizowano prace remontowe i porządkowe w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej:
  - Sekcja Pracowników Socjalnych w dzielnicy Ruda
  - Sekcja Pracowników Socjalnych w dzielnicy Bykowina
  - Sekcja Pracowników Socjalnych w dzielnicy Kochłowice
  - Sekcja Pracowników Socjalnych w dzielnicy Godula
  - Dział Klub Integracji Społecznej
  - Dział Informatyczny
  - Dział ds. Asysty Rodzinnej
  - Dział Pieczy Zastępczej (3 pomieszczenia)
  - Dział Techniczno- Gospodarczy z Kancelarią
  - Dział Dodatków Mieszkaniowych
  - Dział Organizacji i Spraw Pracowniczych
  - Dział Świadczeń
  - Dział Świadczeń Rodzinnych (1 pomieszczenie)
  - Dział Obsługi i Finansowania Opieki Nad Dzieckiem (2 pomieszczenia)
  - 2 gabinety Dyrekcji
  - sekretariat
  - pomieszczenie kasy
  - toalety (2 pomieszczenia na I piętrze)
  - korytarz na parterze budynku
- prace porządkowe na terenie Komendy Miejskiej Policji w dzielnicy Nowy Bytom
- prace remontowe na terenie Komisariatu II Policji w dzielnicy Wirek
- prace remontowe w siedzibie Polskiego Związku Niewidomych Koło w Rudzie Śląskiej
- prace porządkowe na terenie Klubu sportowego Pogoń Ruda Śląska w dzielnicy Nowy Bytom
- prace porządkowe na terenie klubu sportowego Slavia Ruda Śląska w dzielnicy Ruda
- prace porządkowe Domu Pomocy Społecznej Św. Elżbieta w dzielnicy Ruda
- prace porządkowe w Miejskim Centrum Kultury w dzielnicy Nowy Bytom
- prace remontowe w Gimnazjum nr 11
- prace porządkowe w Szkole Podstawowej nr 40

- renowacja płotu w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 2
- prace remontowe w Szkole Podstawowej nr 14
- prace remontowe w Szkole Podstawowej nr 8
- prace porządkowe w Miejskim Przedszkolu nr 19
- prace remontowe w mieszkaniu chronionym w dzielnicy Nowy Bytom (ul. Matejki 9)
- prace remontowe w mieszkaniu chronionym w dzielnicy Nowy Bytom (ul. Niedurnego 93/2)
- prace remontowe w mieszkaniu chronionym w dzielnicy Bielszowice (ul. Piernikarczyka 6/307)
- prace remontowe w mieszkaniu chronionym w dzielnicy Ruda (Plac Chopina 4/5)
- prace porządkowe w Ośrodku Pomocy Dzieciom i Rodzinie w dzielnicy Ruda
- prace remontowe w Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w dzielnicy Bykowina.

Zdecydowana większość uczestników programu, którzy brali udział w pracach społecznie użytecznych, poprzez wykonywanie zadań w ramach obowiązków pracowniczych poprawiła swoje funkcjonowanie. W znaczącym stopniu poprawie uległ wygląd zewnętrzny, punktualność, a także spadła roszczeniowość wobec systemu pomocy społecznej. Istotnym elementem programu jest możliwość uzyskania przez osoby bierne zawodowo dodatkowego dochodu. Prace społecznie użyteczne stanowią zarówno narzędzie aktywizujące osoby bezrobotne, jak i narzędzie szeroko rozumianej pracy socjalnej, dzięki któremu można pomóc osobie w trudnej sytuacji życiowej spowodowanej brakiem pracy, ale również dają możliwość zweryfikowania autentyczności deklaracji chęci podjęcia zatrudnienia. Ponadto realizacja prac społecznie użytecznych pozwala na zauważenie u klienta innych problemów, które do tej pory nie były zdiagnozowane np. przemoc czy problem alkoholowy. Dzięki tej formie pracy umożliwiono aktywizację osobom, które z różnych przyczyn nie mogły podjąć zatrudnienia na otwartym rynku pracy.

Niniejszy program jest często jedyną szansą na aktywizację zawodową osób długotrwale bezrobotnych w wieku 50+, bezdomnych, uzależnionych po leczeniu odwykowym oraz matek samotnie wychowujących małe dzieci. Program prac społecznie użytecznych jest często pierwszym etapem poprzedzającym powrót klienta do zatrudnienia w ramach otwartego rynku pracy. Ponadto praca na rzecz Miasta spowodowała wzrost poczucia odpowiedzialności społecznej za wspólne dobro i poprawę wizerunku osoby bezrobotnego klienta pomocy społecznej.

II. Bezdomność

1. W ramach zadań działu prowadzono pracę socjalną z osobami bezdomnymi w oparciu o uzgodnienia oraz indywidualny program wychodzenia z bezdomności:

Efekty:

- skierowano celem zabezpieczenia schronienia łącznie **180** osób bezdomnych w Noclegowniach Miejskich i 31 osób poza miasto, z których w roku bieżącym usamodzielnili się **24** osoby.

Ponadto:

- **16** osób podjęło zatrudnienie na ogólnym rynku pracy,
- **55** osób podjęło leczenie odwykowe,

- liczba wywiadów środowiskowych przeprowadzonych z osobami bezdomnymi w 2017 roku: **312**.
2. Motywowanie osób bezdomnych do zmiany swojej trudnej sytuacji życiowej poprzez prowadzenie codziennych spotkań społeczności mieszkańców Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn w Rudzie Śląskiej. Łącznie odbyło się **245** spotkań w ramach grupy o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym oraz wspierającym.
  3. Przeprowadzono zajęcia grupowe wg projektu „Mam plan - dam radę, czyli prowadzę swoje gospodarstwo domowe”. Projekt zakładał wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu trudności w prowadzeniu samodzielnego gospodarstwa domowego. Osoby, które wcześniej były bezdomne, nie miały własnego mieszkania czy przebywały w placówkach często nie mają nawyków i umiejętności niezbędnych do prowadzenia gospodarstwa domowego. Klienci pomocy społecznej przejawiają często nieumiejętność racjonalnego wydatkowania posiadanych środków finansowych, powodując tym samym zaległości w stałych opłatach, nieracjonalnie planują posiłki, mają trudności w dbaniu o czystość mieszkania i swoją higienę. Ponadto osobom, które były bezdomne lub przebywały w placówkach często towarzyszy lęk przed odpowiedzialnością i samotnością w usamodzielnionym życiu, trudności w komunikacji z otoczeniem czy w tworzeniu relacji sąsiedzkich. Program ten wyszedł naprzeciw tym problemom i miał na celu wsparcie osób, które otrzymały swoje mieszkanie albo mają je otrzymać do samodzielnego funkcjonowania. Program zakładał elementy edukacyjne, treningowe oraz wspierające.

Efekty:

- przeprowadzono zajęcia 1 grupy w ramach projektu,
- do uczestnictwa skierowano 11 osób,
- zajęcia ukończyło 8 osób (2 osoby zerwały kontrakt socjalny, jedna osoba zakończyła uczestnictwo z powodu podjęcia zatrudnienia).

Osoby, które zakończyły zajęcia zwiększyły umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego i samodzielność w radzeniu sobie z obowiązkami.

III. Przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz przeciwdziałanie narkomanii

W 2017 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej kontynuował realizację zadań związanych z poradnictwem z zakresu narkomanii oraz profilaktyki i problemów alkoholowych. Działania obejmowały w szczególności: poradnictwo z zakresu uzależnienia od środków psychoaktywnych, motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego, udzielanie wsparcia i informacji osobom zagrożonym uzależnieniem od substancji psychoaktywnych, pomocy członkom rodzin osób uzależnionych

od substancji psychoaktywnych bądź zagrożonych takim uzależnieniem, udzielanie informacji osobom i instytucjom z terenu Miasta Ruda Śląska, zainteresowanym uzyskaniem wiedzy na temat uzależnienia od środków psychoaktywnych oraz możliwości pomocy osobom z problemem z zakresu narkomanii i problemów alkoholowych, udzielanie informacji na temat możliwości podjęcia leczenia odwykowego oraz pomoc w znalezieniu odpowiedniej placówki. Prowadzone były także zajęcia grupowe motywujące do podjęcia leczenia odwykowego. Ponadto nawiązano współpracę ze szkołami poprzez realizację zajęć

profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz prowadzenie prelekcji dla rodziców o tematyce profilaktycznej.

Efekty:

- udzielono **25** porad z zakresu profilaktyki i problemów alkoholowych,
- w spotkaniach edukacyjnych w placówkach oświatowych wzięło udział **1660** uczniów (łącznie **88** klas) oraz **149** rodziców,
- udzielono **26** porad z zakresu przeciwdziałania narkomanii,
- zorganizowano i przeprowadzono zajęcia w ramach grupy: „Motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego osób z problemem alkoholowym” - ilość osób skierowanych do uczestnictwa w zajęciach: **7**, ilość osób uczestniczących w zajęciach **7**, ilość osób, które ukończyły zajęcia: **6**,
- zorganizowano i przeprowadzono 2 edycje zajęć o tematyce: „FAS/FAE - grupa edukacyjna klientów pomocy społecznej”: ilość osób skierowanych do uczestnictwa w zajęciach: **18**, ilość osób, które ukończyły zajęcia: **16**.

Inne zadania realizowane przez Dział

1. Realizacja projektów ujętych w Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Rudzie Śląskiej, w szczególności w zakresie bezrobocia i bezdomności. Prowadzenie ich ewaluacji oraz bieżącej sprawozdawczości.
2. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Rudzie Śląskiej w oparciu o porozumienie o współpracy oraz wypracowane dla celów roboczych procedury.
3. Współpraca z placówkami odwykowymi.
4. Nadzór techniczny nad mieszkaniami chronionymi będącymi w zasobach MOPS.
5. Przygotowywanie uchwały w sprawie przyjęcia do realizacji rocznego planu potrzeb w sprawie prac społecznie użytecznych.
6. Współpraca z placówkami realizującymi prace społecznie użyteczne.
7. Prowadzenie wieczornych patroli we współpracy ze Strażą Miejską celem przeszukiwania miejsc gdzie mogą przebywać osoby bezdomne.

11. DZIAŁ REALIZACJI PROJEKTÓW

W 2017 r. Dział Realizacji Projektów (DRP) kontynuował i zakończył realizację trzyletniego projektu pozakonkursowego „Ruda Śląska - nowa perspektywa” współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020 Osi Priorytetowej IX Włączenie społeczne, Działania 9.1 Aktywna integracja, Poddziałania 9.1.6 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym - projekty pozakonkursowe. Okres realizacji projektu: od 1.01.2015 r. do 31.12.2017 r. Wartość projektu wynosi 2 023 553,90 zł, natomiast w roku 2017 wydatkowano 757 485,63 zł dotacji i 150 284,49 zł w ramach wkładu własnego. Ostatecznie trzyletni projekt rozliczono na poziomie 95,50%, tj. 1 932 254,97 zł, w tym 289 838 24 zł.

W skład DRP wchodził: kierownik Działu, specjalista, konsultant i trzech aspirantów pracy socjalnej. Trzy etaty były finansowane z dotacji projektu, jeden finansowany częściowo z dotacji (w ramach kosztów pośrednich) i jeden stanowił wkład własny.

Do zakresu zadań Działu należało:

1. Gromadzenie informacji na temat aktualnych możliwości pozyskiwania środków unijnych.
2. Bieżące zaznajamianie się ze zmianami w Wytycznych dotyczących realizacji projektu pozakonkursowego oraz instrukcji wypełniania Lokalnego Systemu Informatycznego 2014.
3. Przygotowywanie wniosków o dofinansowanie projektu, wniosków o płatność, harmonogramów płatności i innej wymaganej dokumentacji.
4. Zarządzanie projektem, bieżący monitoring i rozliczanie projektu.
5. Prowadzenie baz danych niezbędnych do sprawozdawczości i rozliczenia projektu.
6. Prowadzenie działań informacyjno - promocyjnych projektu.
7. Współpraca z podmiotami i instytucjami działającymi na rzecz lokalnych społeczności.

W ramach projektu pozakonkursowego:

- a) zrealizowano 32 kontrakty socjalne z przedstawicielami rodzin niewydolnych pod względem opiekuńczo - wychowawczym, w tym kontynuowano 16 kontraktów z roku 2016, którzy zostali objęci usługami asystenta rodziny, wzięli udział w warsztatach umiejętności wychowawczych, w zajęciach edukacyjnych z zakresu FAS oraz spotkaniach grup samopomocowych „Mądry rodzic - szczęśliwe dziecko”, „Rudzkie Warsztatowo” czy „moc-E”;
- b) podpisano 38 kontraktów socjalnych z osobami bezrobotnymi, w tym 19 osób z III profilem pomocy zostało skierowanych do Programu Aktywizacja i Integracja. W zależności od indywidualnych potrzeb osoby bezrobotne wzięły udział w Programie Aktywizacja i Integracja, warsztatach kreowania wizerunku, kursie operatora wózka widłowego z napędem silnikowym wraz z egzaminem certyfikującym, kursie komputerowym ECDL e-Citizen wraz z egzaminem certyfikującym, kursie prawa jazdy kat. b oraz kursie z zakresu podstaw księgowości małej firmy z elementami płac wraz z egzaminem certyfikującym;
- zrealizowano 43 umowy w ramach Programu Aktywności Lokalnej dla Osiedla Kaufhaus (w tym 29 umów z młodzieżą) oraz 19 umów w ramach Programu Aktywności Lokalnej dla dzielnicy Orzegów.

Uczestnicy/czki PAL brali udział m.in. w cyklicznych zajęciach świetlicowych z animatorami lokalnymi (2 razy w tygodniu + spotkania tematyczne), wzięli udział w warsztatach kreowania wizerunku, kursie komputerowym ECDL e-Citizen wraz z egzaminem certyfikującym oraz kursie prawa jazdy kat. b, natomiast młodzież wzięła udział w warsztatach edukacyjno - rozwojowych dla bezrobotnych w Klubie Integracji Społecznej, wyjazdowych zajęciach edukacyjnych wspierających aktywizację zawodową oraz kursie prawa jazdy kat. b.

Ponadto, uczestnicy/czki PAL wzięli/ły udział w cyklu zajęć profilaktycznych mających na celu kształtowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych oraz uczestniczyli/ły w wyjazdach edukacyjno- integracyjnych do Opolą, Bochni, Parku Śląskiego, Tychów- Paprocany i Zielonej.

Młodzież z kolei brała udział w wystawie Body Worlds - Vital w Katowicach, wyjazdach do Korbielowa i Brennej, zajęciach na strzelnicy i w grze integracyjnej o charakterze sprawnościowo - rekreacyjnym paint ball. Dobięgl też końca trzeci sezon amatorskiej ligi piłki nożnej dla młodzieży ALF **Asfalciok Liga Futbol** na Kaufhausie wspierany przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej TBS Sp. z o.o. W finałowym turnieju o Puchar Dyrektora MOPS walczyło 15 drużyn w trzech kategoriach wiekowych. Dodatkowo, młodzież wzięła udział w dwóch turniejach, tj. w wyjazdowym do gminy Gostyń oraz w Turnieju Mikołajkowym na Osiedlu.

W ramach wyjść do instytucji kultury uczestnicy/czki PAL wzięli/ły udział w seansach kinowych i spektaklu teatralnym. Swoją działalność kontynuowały punkty pomocy rzeczowej oraz punkt pralniczy na Kaufhausie.

Oprócz działań z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej realizowanych w ramach projektu:

- dobiegła końca współpraca z Fundacją Green Cross Poland, która zakończyła działalność, natomiast uczestnicy/czki PAL nadal pielęgowali/ły zainicjowany przez Fundację ogród społeczny „**Dobro Nadzieja**”,
- w ramach współpracy z księdzem Tomaszem Koryciorzem realizującym projekt duszpasterski „**Światło w familoku**” odbywały się spotkania z seniorami, plenerowe msze św., pielgrzymki do Lancokory, Kalwarii Zebrzydowskiej i Wadowic oraz Piekar Śląskich czy wigilia dla wszystkich mieszkańców/nek Osiedla,
- w efekcie dalszej współpracy z Instytutem Socjologii Uniwersytetu Śląskiego świetlicę PAL na Kaufhausie odwiedziła kolejna **grupa studentów Master In Social Work and Social Economy z Austrii**. Wizyta służyła wymianie dobrych praktyk w zakresie m.in. pracy ze społecznością lokalną, współpracy międzyinstytucjonalnej czy inicjowania grup samopomocowych.

W strukturach DRP funkcjonował również **Zespół ds. Organizacji Pozarządowych** skupiający konsultanta- koordynatora, konsultanta i specjalistę.

Do zadań Zespołu należało:

- I. Obsługa procesu przekazywania i realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej przez organizacje pozarządowe:
  - 1) ilość zorganizowanych w 2017 roku otwartych konkursów ofert: - 8, (w tym min.: przygotowywanie projektów ogłoszeń o otwartych konkursach ofert oraz zarządzeń na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej, obsługa techniczno - administracyjna Komisji Konkursowej, min.: ustalanie terminu i miejsca posiedzenia Komisji, informowanie członków Komisji o terminie i miejscu posiedzenia Komisji, przygotowywanie dokumentacji Komisji (min. listy obecności, oświadczenia członków Komisji, karty oceny merytorycznej i formalnej, protokół), udział w Komisjach konkursowych, podawanie informacji o konkursie i wynikach konkursu ofert oraz zarządzeń do wiadomości publicznej),

- 2) ilość przeprowadzonych postępowań z pominięciem otwartego konkursu ofert, w ramach tak zwanych „małych grantów”: 7,
- 3) ilość opracowanych projektów umów i aneksów do umów - 36,
- 4) ilość przeprowadzonych działań monitorujących realizację zawartych umów - na bieżąco,
- 5) ilość przeprowadzonych konsultacji indywidualnych z przedstawicielami organizacji realizujących zadania na podstawie zawartych umów - na bieżąco,
- 6) współpraca z Zespołem ds. Kontroli w zakresie kontroli merytorycznej zadań realizowanych przez ZOP,
- 7) monitorowanie poprawności realizacji zadań, zgodnie z umowami prowadzonymi przez Zespół, analiza sprawozdań z realizacji zadań zleconych organizacjom (kwartalnych, rocznych i końcowych) wpływających do ZOP, pod względem merytorycznym, ilość zweryfikowanych sprawozdań ogółem: 47,
- 8) przygotowywanie dyspozycji wypłaty środków - na bieżąco,
- 9) ilość opracowanych umów o wolontariat i ich koordynacja - 0; ilość przeprowadzonych rozmów w sprawie wolontariatu oraz z wolontariuszami 4, ilość wydanych zaświadczeń/opinii - 0.

II. Inne zadania z zakresu współpracy z organizacjami pozarządowymi:

- 1) Udział w Zespołach Inicjatywno - Doradczych oraz innych spotkaniach organizowanych przez Pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. Organizacji Pozarządowych.
- 2) Koordynowanie dystrybucji żywności w Mieście Ruda Śląska w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (Podprogram 2016 i 2017). W ramach Podprogramu 2016 od sierpnia 2016 roku co czerwca 2017 roku do osób najbardziej potrzebujących trafiło blisko 160 ton artykułów spożywczych. Pomocą objęto ponad 3 300 osób. W ramach Podprogramu 2017 w okresie od października 2017 do grudnia 2017 roku wydano łącznie ponad 47 ton żywności. Skierowania do otrzymania pomocy otrzymało 3 411 osób najbardziej potrzebujących.
- 3) Udział w spotkaniach z organizacjami pozarządowymi oraz udział w imprezach organizowanych przez Organizacje m.in. Świetlandia i inne).
- 4) Gromadzenie informacji na temat istniejących możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych ustaw, i przekazywanie danych o konkursach pracownikom Ośrodka, a także organizacjom pozarządowym realizującym zadania z zakresu pomocy społecznej i innych ustaw.
- 5) Sporządzanie sprawozdawczości i informacji z zakresu realizowanych zadań.

Zgodnie z art. 25 Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, organy administracji rządowej i samorządowej, mogą zlecać realizację zadania z zakresu pomocy społecznej, udzielając dotacji na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zleconego zadania organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 tej ustawy, prowadzącym działalność w zakresie pomocy społecznej. Zlecenie realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej odbywa

się po uprzednim przeprowadzeniu konkursu ofert. Do zlecenia zadań, o których mowa wyżej stosuje się przepisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W roku 2017 zadania z zakresu pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej realizowało łącznie 13 uprawnionych podmiotów:

- Ośrodek Święta Elżbieta, Ruda Śląska 41 - 700 ul. Wolności 30.
- Zgromadzenie Sióstr Św. Elżbiety, Prowincja Katowicka - Placówka Wsparcia Dziennego w formie opiekuńczej, Ruda Śląska 41 - 703, ul. Rencistów 2.
- Stowarzyszenie Św. Filipa Nereusza, Ruda Śląska 41 - 706 ul. Leśna 37.
- Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza 43- 190 Mikołów ul. Okrzei 27.
- Caritas Archidiecezji Katowickiej - Ośrodek dla Niepełnosprawnych „Najświętsze Serce Jezusa”, 41-706 Ruda Śląska ul. Kłodnicka 103.
- Śląski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża, Katowice 40-057 Katowice ul. PCK 8.
- Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń w Rudzie Śląskiej”, z siedzibą w Rudzie Śląskiej 41-705, ul. Korfantego 32.
- Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne z siedzibą w Kluczach 32-310, ul. Bolesławska 23.
- Parafia Rzymsko - Katolicką św. Andrzeja Boboli, Ruda Śląska 41-710, ul. Wyzwolenia nr 215.
- Parafia Rzymsko - Katolicka Ścięcia św. Jana Chrzciciela w Rudzie Śląskiej - Goduli, Ruda Śląska 41-703, ul. K. Goduli 22.
- Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Osób Niepełnosprawnych „JASKÓŁKA”, Ruda Śląska 41-705 ul. Wita Stwosza 2.
- Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek Wychowawczo-Rehabilitacyjny „Święta Rodzina”, 43-450 Ustroń Nierodzim ul. J. Kreta 17.
- Stowarzyszenie Rodzin Osób Niepełnosprawnych „Nadzieja”, Ruda Śląska 41-703 ul. Stara 25a/4.

Łącznie w 2017 roku dotowano 30 wniosków:

1. Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej (światlicy) w dzielnicy Orzegów. (Liczba miejsc: 30; Liczba dzieci objętych wsparciem: 34; Liczba rodzin: 23).
2. Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej (światlicy) w dzielnicy Czarny Las. (Liczba miejsc: 30; Liczba dzieci objętych wsparciem: 43; Liczba rodzin: 27).
3. Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej w dzielnicy Wirek. (Liczba miejsc: 40; Liczba dzieci objętych wsparciem: 58; Liczba rodzin: 33).
4. Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej (światlicy) w dzielnicy Nowy Bytom. (Liczba miejsc: 40; Liczba dzieci objętych wsparciem: 70; Liczba rodzin: 42).
5. Prowadzenie placówki wsparcia dziennego (światlicy) w formie opiekuńczej w dzielnicy Godula (Liczba miejsc: 40; Liczba dzieci objętych wsparciem: 61; Liczba rodzin: 37).
6. Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej (ogniska wychowawczego) w Centrum Inicjatyw Społecznych Stara Bykowina w Rudzie Śląskiej przy ulicy 11-go Listopada 15a. (Liczba miejsc: 15; Liczba dzieci objętych wsparciem: 18; Liczba rodzin: 11).

7. Prowadzenie specjalistycznej placówki wsparcia dziennego św. Filipa Nereusza w Halembie. (Liczba miejsc: 51; Liczba dzieci objętych wsparciem: 80; Liczba rodzin: 53).
8. Prowadzenie specjalistycznej placówki wsparcia dziennego bł. Ks. J. Czempieła w Rudzie. (Liczba miejsc: 40; Liczba dzieci objętych wsparciem: 61; Liczba rodzin: 40).
9. Udzielanie schronienia kobietom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, w szczególności z uwagi na bezdomność oraz pomocy w przezwyciężaniu ich trudnej sytuacji życiowej. (Liczba miejsc: 18; Liczba osób objętych pomocą: 62 w tym: z uwagi na przemoc w rodzinie 21 osób (11 kobiet i 10 dzieci), z powodu bezdomności: 41 osób (22 kobiety i 19 dzieci).
10. Udzielanie schronienia oraz pomocy w wychodzeniu z bezdomności mężczyznom (w tym niepełnosprawnym) z terenu Miasta Ruda Śląska. (Liczba miejsc: 20; Liczba osób objętych pomocą: 28).
11. Prowadzenie placówki opiekuńczo - wychowawczej typu socjalizacyjnego dla dzieci pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej. (Liczba miejsc: 12, Liczba osób objętych pomocą: 13).
12. Prowadzenie placówki opiekuńczo - wychowawczej typu socjalizacyjnego dla dzieci pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej. (Liczba miejsc: 12, Liczba osób objętych pomocą: 12).
13. Prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego z miejscami interwencyjnymi dla dziewcząt całkowicie lub częściowo pozbawionych opieki rodzicielskiej. (Liczba miejsc: 8, Liczba osób objętych pomocą: 5).
14. Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania. (Liczba osób objętych pomocą formie usług opiekuńczych: 275, w formie usług psychiatrycznych 76).
15. Prowadzenie domu pomocy społecznej dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie (Liczba miejsc: 48 osób. Liczba osób objętych pomocą: 52, w tym mieszkańcy Rudy Śląskiej 37).
16. Prowadzenie domu pomocy społecznej dla osób przewlekłe psychicznie chorych (Liczba miejsc: 53 osoby. Liczba osób objętych pomocą: 58, w tym mieszkańcy Rudy Śląskiej 49).
17. Prowadzenie domu pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku (Liczba miejsc: 90 osób. Liczba osób objętych pomocą: 130, w tym mieszkańcy Rudy Śląskiej 121).
18. Prowadzenie domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie (Liczba miejsc: 95 osób. Liczba osób objętych pomocą: 97, w tym mieszkańcy Rudy Śląskiej 83).
19. Prowadzenie ośrodka wsparcia - Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi dla 21 osób. (Liczba miejsc: 21. Liczba osób objętych pomocą: 27).
20. Prowadzenie ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi - Środowiskowego Domu Samopomocy w dzielnicy Halemba. (Liczba miejsc: 43. Liczba osób objętych pomocą: 49).
21. Wsparcie dystrybucji żywności wśród osób najbardziej potrzebujących z terenu Miasta Ruda Śląska - realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, współfinansowanego

- ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. (Liczba osób objętych pomocą: 2 124 osoby).
22. Wsparcie dystrybucji żywności wśród osób najbardziej potrzebujących z terenu Miasta Ruda Śląska - realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. (Liczba osób objętych pomocą: 1004).
  23. Wsparcie dystrybucji żywności wśród osób najbardziej potrzebujących z terenu Miasta Ruda Śląska - realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. (Liczba osób objętych pomocą: 200).
  24. Zajęcia terapeutyczne dla osób z niepełnosprawnością intelektualną - Siła w działaniu. (Liczba osób objętych pomocą: 5).
  25. Przygotowanie do realizacji oraz realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym Podprogram 2017 w roku 2017 (magazyn w dzielnicy Bykowina). (Liczba osób objętych pomocą: 187).
  26. Przygotowanie do realizacji oraz realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym Podprogram 2017 w roku 2017 (magazyn w dzielnicy Ruda i Godula). (Liczba osób objętych pomocą: 2 198).
  27. Przygotowanie do realizacji oraz realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Podprogram 2017 w roku 2017 - magazyn w dzielnicy Halemba. (Liczba osób objętych pomocą: 985).
  28. „Tradycje, zwyczaje - to o co dbamy w nas zostaje”. (Liczba osób objętych pomocą: 170).
  29. „Kromka chleba + nadzieja /2017/” - pomoc osobom bezdomnym i żyjącym w skrajnym ubóstwie przez stworzenie warunków do zaspokojenia podstawowych potrzeb oraz godnego przeżycia świąt Bożego Narodzenia. (Liczba osób objętych pomocą: 80).
  30. Zorganizowanie spotkania wigilijnego dla osób ubogich z terenu miasta Ruda Śląska. (Liczba osób objętych pomocą: 280).

Reasumując:

LICZBA DOTOWANYCH WNIOSKÓW	30
LICZBA PODMIOTÓW	13

<p>WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW FINANSOWYCH Z BUDŻETU MIASTA RUDA ŚLASKA PRZEZNACZONYCH NA REALIZACJĘ ZADAŃ ZGODNIE Z ZAWARTYMI UMOWAMI</p>	<p>Łączna kwota dotacji: 12 991 872,29 zł w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Środki z Budżetu Miasta: 7 932 068,29 zł - Środki Wojewody Śląskiego: 5 059 804 zł
<p>WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW FINANSOWYCH Z BUDŻETU MIASTA RUDA ŚLASKA WYKORZYSTANYCH NA REALIZACJĘ ZADANIA</p>	<p>Łączna kwota dotacji: 12 856 940,12 zł w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Środki z Budżetu Miasta: 7 797 136,12 zł - Środki Wojewody Śląskiego: 5 059 804 zł

12. SEKCJA OBSŁUGI STRON

Sekcja Obsługi Stron jako odrębna komórka Ośrodka funkcjonuje od 1 stycznia 2016 roku.

Do zadań sekcji należy kompleksowa obsługa klienta w zakresie przyjmowania wniosków na podstawie których ustalane jest prawo do świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz pomocy materialnej uczniom.

Sekcja zajmuje się również obsługą klientów pomocy społecznej, obsługą dłużników alimentacyjnych i obsługą nienależnie pobranych świadczeń.

Sekcja Obsługi Stron realizuje zadania m.in. w oparciu o przepisy następujących ustaw:

- ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- ustawa o systemie oświaty,
- ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- Kodeks postępowania administracyjnego wraz z rozporządzeniami wykonawczymi.

Do szczegółowych zadań Sekcji Obsługi Stron należy:

- 1) przyjmowanie wniosków o ustalenie prawa do:
  - zasiłku rodzinnego z dodatkami,
  - jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka,
  - świadczenia rodzicielskiego,
  - zasiłku pielęgnacyjnego,
  - świadczenia pielęgnacyjnego,
  - specjalnego zasiłku opiekuńczego,

- zasiłku dla opiekuna,
  - świadczenia wychowawczego (500+),
  - świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
  - stypendium szkolnego,
  - zasiłku szkolnego,
  - „za życiem”;
- 2) przyjmowanie wszelkiej dokumentacji z wezwań, zobowiązań oraz ich merytoryczna kontrola;
  - 3) prowadzenie ewidencji przyjętych wniosków;
  - 4) wprowadzanie wniosków do systemu informatycznego;
  - 5) przygotowywanie materiałów informacyjnych dla świadczeniobiorców;
  - 6) wszechstronna pomoc i udzielanie informacji klientom;
  - 7) przeprowadzanie wywiadów alimentacyjnych z dłużnikami i odbieranie od nich oświadczeń majątkowych;
  - 8) przyjmowanie wniosków z dokumentacją dotyczącą umorzeń, rozłożenia na raty, odroczenia terminu płatności nienależnie pobranych świadczeń, należności z tytułu wypłaconego funduszu alimentacyjnego;
  - 9) przyjmowanie i wydawanie zaświadczeń, talonów, decyzji, wniosków o lokale socjalne i umorzenia zaległości czynszowych;
  - 10) przyjmowanie faktur i rachunków dokumentujących wysokość poniesionych kosztów związanych z edukacją ucznia.

W 2017 roku Sekcja Obsługi Stron przyjęła:

- **5 757** wniosków o zasiłek rodzinny z dodatkami,
  - **1 024** wniosków o fundusz alimentacyjny,
  - **409** wniosków o świadczenie rodzicielskie,
  - **1 433** wniosków o zasiłek pielęgnacyjny,
  - **193** wnioski o świadczenie pielęgnacyjne,
  - **56** wniosków o specjalny zasiłek opiekuńczy,
  - **7 263** wniosków o świadczenie wychowawcze 500+,
  - **413** wniosków o stypendium szkolne,
  - **12** wniosków o zasiłek szkolny ,
  - **9** wniosków o zasiłek dla opiekuna,
  - **13** wniosków „za życiem”,
  - **15 244** dostarczonych dokumentów,
  - **215** przeprowadzonych wywiadów alimentacyjnych,
- oraz wydano klientom:
- **2 386** talonów,
  - **990** decyzji z pomocy społecznej,
  - **2 329** zaświadczeń.

W 2017r. liczba stron przyjętych w Sekcji Obsługi Stron wyniosła 37 746. Dla porównania w 2015 roku przyjęto 25 650, w 2016 roku 39 068 mieszkańców Rudy Śląskiej. Obserwujemy nieznaczny spadek ilości korespondencji w formie papierowej, natomiast wzrasta ilość korespondencji w formie elektronicznej.

Pracownicy MOPS przyjmujący wnioski pozyskiwali niektóre informacje poprzez nowo utworzone systemy. Dotyczyło to min.:

- informacji o dochodach z Urzędu Skarbowego,
- informacji o wysokości składek zdrowotnych i społecznych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- informacji o danych osobowych,
- informacji dotyczących orzeczeń o niepełnosprawności z Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

13. ZESPÓŁ SAMODZIELNYCH STANOWISK

Zespół samodzielnych stanowisk wykonuje zadania:

- a) związane z kontrolą zarządczą,
- b) związane z aktualizacją i obsługą Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ruda Śląska na lata 2015-2030,
- c) związane z przeprowadzaniem kontroli,
- d) związane z przeprowadzaniem audytu wewnętrznego,
- e) związane z ochroną danych osobowych.

W ramach zadań realizowanych przez stanowisko ds. kontroli przeprowadzono ogółem 9 kontroli, w tym 8 kontroli zgodnie z planem kontroli i 1 kontrolę poza planem.

Kontroli poddano:

1. Dom Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie - Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek dla Niepełnosprawnych „Najświętsze Serce Jezusa” w Rudzie Śląskiej - Halembie przy ul. Kłodnickiej 103.
2. Dział Obsługi i Finansowania Opieki nad Dzieckiem w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej ul. Markowej 20.
3. Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych - Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza w Rudzie Śląskiej ul. Oddziałów Młodzieży Powstańczej 3.
4. Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne w Kluczach ul. Bolesławska 23.
5. Noclegownie Miejskie w Rudzie Śląskiej ul. Hallera 61A .
6. Śląski Oddział Okręgowy PCK - Schronisko PCK dla bezdomnych kobiet i kobiet z dziećmi w Rudzie Śląskiej ul. Przy Kolei 7.
7. Placówka Wsparcia Dziennego w Rudzie Śląskiej ul. Bujoczka 12.

8. Warsztat Terapii Zajęciowej - Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek dla Niepełnosprawnych „Najświętsze Serce Jezusa” w Rudzie Śląskiej - Halembie przy ul. Kłodnickiej 91.
9. Placówka wsparcia dziennego w formie opiekuńczej: Świetlica Św. Elżbiety - Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety Prowincja Katowicka w Rudzie Śląskiej przy ul. Rencistów 2.

Sporządzono łącznie 8 protokołów kontroli oraz 1 sprawozdanie z przeprowadzonej kontroli w 2017r., wydano 6 zaleceń pokontrolnych do 6 jednostek kontrolowanych. W przypadku jednej jednostki kontrolowanej zalecenia zostały wydane w 2018 r. po otrzymaniu opinii z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Opracowano plan kontroli na 2018r.

W niektórych kontrolach uczestniczyli upoważnieni pracownicy innych działów, zespołów celem wsparcia merytorycznego.

W roku sprawozdawczym audytor wewnętrzny przeprowadził trzy zadania audytowe zgodnie z planem audytu na 2017r.:

1. Przyznawanie pomocy materialnej uczniom (Dział Świadczeń Rodzinnych),
2. Realizacja zasiłków statych i składek na ubezpieczenia zdrowotne (Dział Świadczeń Alimentacyjnych),
3. Polityka Bezpieczeństwa Informacji (Administrator Bezpieczeństwa Informacji) - zadanie przeprowadzane co roku z uwagi na obowiązek prowadzenia audytu wewnętrznego w zakresie bezpieczeństwa informacji zgodnie z § 20 ust.2 pkt 14 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych.

W 2017r. audytor wewnętrzny sporządził plan audytu na 2018r. oraz sprawozdanie z realizacji planu audytu wewnętrznego za rok 2016.

Dodatkowo audytor wewnętrzny uczestniczył w kontrolach przeprowadzonych przez stanowisko ds. kontroli.

W roku sprawozdawczym Administrator Bezpieczeństwa Informacji przeprowadził 4 sprawdzenia planowe zgodnie z planem sprawdzeń na 2017r.

Sprawdzeniu poddano następujące zbiory:

1. Świadczenia rodzinne oraz zasiłki dla opiekunów - Dział Świadczeń Rodzinnych, Sekcja Obsługi Stron Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w miejscu oraz Sekcja Pracowników Socjalnych w Rudzie Śląskiej 9, ul. Markowej 22
2. Prace społecznie- użyteczne - Dział Klub Integracji Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej 9, ul. Markowej 22
3. Zespół Interdyscyplinarny - Zespół Przeciwdziałania Przemocy w Rudzie Śląskiej 9, ul. Markowej 22.

4. Piecza zastępcza - Dział Pieczy Zastępczej oraz Dział Obsługi i Finansowania Opieki nad Dzieckiem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej w miejscu.

W związku z przeprowadzonymi sprawdzeniami sporządzono 3 protokoły, w tym 1 protokół został sporządzony w styczniu 2018r. Wszystkie sprawdzenia planowe zostały przeprowadzone wspólnie z Administratorem Systemów Informatycznych.

Ponadto Administrator Bezpieczeństwa Informacji w 2016r. przeszkolił 262 osoby z zakresu ochrony danych osobowych oraz dokonał 1 aktualizacji polityki bezpieczeństwa, instrukcji zarządzania systemem informatycznym oraz przepisów wewnętrznych dotyczących ochrony danych osobowych.

14. SAMODZIELNE STANOWISKO POMOCY PSYCHOLOGICZNEJ

1. Ilość klientów objętych pomocą psychologiczną: 71.
2. Ilość nowych kontaktów zawiązanych w 2017 roku: 37.
3. Ilość bezpośredniej pomocy psychologicznej udzielonej klientom MOPS (porady, spotkania interwencyjne, terapia długoterminowa, opinie psychologiczne): 329.
4. Ilość wizyt psychologicznych na terenie mieszkań chronionych dla seniorów: 71.
5. Konsultacje z pracownikami socjalnymi oraz z innymi pracownikami jednostek pomocowych: 168.
6. Praca w grupie roboczej w związku z realizacją procedury „Niebieskie Karty”: 7.
7. Udział w zespołach interdyscyplinarnych i naradach roboczych: 3.

15. SAMODZIELNE STANOWISKO GŁÓWNEGO SPECJALISTY ds. ANALIZ SPOŁECZNYCH

W 2017 roku zrealizowane następujące zadania:

1. Zebrano informacje niezbędne do opracowania „Oceny zasobów pomocy społecznej” za 2016r. na podstawie:
  - danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
  - informacji pozyskanych od właściwych instytucji,
  - danych Głównego Urzędu Statystycznego.
2. „Analiza powodów korzystania z świadczeń pomocy społecznej w 2016 roku”, którą opracowano na podstawie:
  - danych zawartych w systemie informatycznym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
  - danych Głównego Urzędu Statystycznego.
3. „Analiza powodów korzystania z świadczeń pomocy społecznej według stanu na dzień 30 czerwca 2017 roku”
4. Ewaluacja „Aktywny samorząd”, którą przygotowano na podstawie:

- skonstruowanych kwestionariuszy ankiet,
- opracowania zebranych danych w wersji statystycznej i tabelarycznej,
- opracowania w wersji opisowej.

16. SPECJALISTYCZNE PORADNICTWO PRAWNE ŚWIADCZONE JEST NA PODSTAWIE:

1. ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz.U. z 2017r., poz. 1769, z późn. zm.) art. 19.2 (Do zadań własnych powiatu należy prowadzenie specjalistycznego poradnictwa), art. 46.1 (Poradnictwo specjalistyczne, szczególnie prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na dochód), art. 46.2 (Poradnictwo prawne realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów).
2. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz.U. z 2017r., poz. 697, z późn. zm.) art.10.3. Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie:
  - 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego
  - 2) pomocy prawnej, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.

W roku 2017 Główny Specjalista udzielił **172** konsultacji prawnych.

Najczęściej pomocy prawnej udzielano w sprawach:

- zasądzenia oraz podwyższenia alimentów na dzieci,
- odwołań do sądu od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- zasądzenia od pracodawców na rzecz pracowników odszkodowań i wynagrodzenia,
- uregulowania kontaktów z dziećmi,
- dotyczących wyłączenia spod egzekucji komorniczej świadczeń społecznych, zasiłków rodzinnych i alimentów,
- wykonywania władzy rodzicielskiej.

Ponadto:

- sporządzono:
  - 17 pozwów o alimenty na rzecz dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych,
  - 11 wniosków o umieszczenie w domu pomocy społecznej bez zgody,
  - 1 wniosek o leczenie psychiatryczne bez zgody,
  - 27 pism w ramach korespondencji z sądami powszechnymi i prokuraturą;
- 92 razy reprezentowano Dyrektora MOPS w sprawach przed sądami powszechnymi;
- udzielono 123 konsultacji i porad prawnych pracownikom socjalnym i innym pracownikom MOPS - indywidualnych i w ramach zespołów interdyscyplinarnych prowadzonych przez pracowników socjalnych;

- objęto kuratelą kolejnych 14 dłużników alimentacyjnych nieznanymi z miejsca pobytu; (na koniec 2017r. Główny Specjalista był kuratorem dla 277 dłużników alimentacyjnych nieznanymi z miejsca pobytu);
- dwukrotnie prowadzono szkolenie z zakresu prawa rodzinnego dla kandydatów na rodziny zastępcze.

17. DZIAŁ TECHNICZNO - GOSPODARCZY z KANCELARIĄ

W roku 2017 Dział Techniczno - Gospodarczy z Kancelarią wykonywał następujące zadania:

1. Przeprowadził postępowania zgodnie z ustawą Prawo Zamówień Publicznych o:
  - 1) świadczenie usług pocztowych oraz realizację doręczeń przekazów pocztowych (z zastosowaniem przepisów o usługach społecznych),
  - 2) realizację bonów towarowych dla osób uprawnionych do świadczenia wychowawczego (500+);
  - 3) realizację talonów dla osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych;
  - 4) przygotowanie, dostarczenie i wydanie gorącego posiłku osobom potrzebującym z terenu Miasta Ruda Śląska (z zastosowaniem przepisów o usługach społecznych);
2. Na podstawie rozeznania rynku udzielono następujących zamówień o wartości nie przekraczającej równowartości kwoty 30.000 Euro, których realizacja miała miejsce na podstawie przygotowanych umów:
  - 1) zakup i dostawa materiałów biurowych;
  - 2) zakup i dostawa materiałów eksploatacyjnych do drukarek oraz akcesoriów komputerowych;
  - 3) zakup i dostawa materiałów eksploatacyjnych do kserokopiarek;
  - 4) zakup i dostawa środków czystości,
  - 5) konserwacja i naprawy kserokopiarek i telefaksów,
  - 6) usługi monitorowania i konserwacji systemów alarmowych,
  - 7) zakup i dostawa biletów komunikacji miejskiej (we współpracy z Działem Organizacji i Spraw Pracowniczych),
  - 8) wykonanie usług przewozu osób wykonujących prace społecznie użyteczne,
  - 9) wykonywanie usług przewozu sanitarnego (zabezpieczenia dzieci i przewóz osób dorosłych do domów pomocy społecznej),
  - 10) świadczenie usług pogrzebowych,
  - 11) wykonanie i dostawa druków wniosków, wywiadów, oświadczeń, itp.
3. Na podstawie zebranych ofert i jednorazowych zamówień dokonano zakupu towarów i usług: konserwacja i naprawa gaśnic w obiektach MOPS, zakup kserokopiarek, zakup kotła gazowego do ogrzewania pomieszczeń Sekcji Pracowników Socjalnych przy ul. Przedszkolnej 6, konserwacje kotłów gazowych dwufunkcyjnych, drobne zakupy na potrzeby bieżącej działalności Ośrodka- materiały do napraw, narzędzia, doposażenie pomieszczeń w telefony, czajniki, itp., zakup mebli i wyposażenia wewnątrz biurowych, zakup i instalacja przycisków napadowych.

4. Sporządzono umowy na wykorzystanie samochodów prywatnych do celów służbowych.
5. Uprawnieni pracownicy Działu wydawali osobom korzystającym z pomocy MOPS karty przedpłacone, dostarczane przez ING Bank Śląski, służące do wypłaty zasiłków realizowanych przez Ośrodek, pomagając wielokrotnie w aktywowaniu tych kart i wyjaśniając kwestie sporne wymagające w kontakcie z bankiem.
6. Współpraca z Działem Klub Integracji Społecznej w realizacji zadań z wykorzystaniem pracowników społecznie użytecznych.
7. W ciągu minionego roku pracownicy działającej w ramach Działu Kancelarii zarejestrowali i nadali za pośrednictwem Poczty Polskiej 74 121 sztuk różnego rodzaju przesyłek. Równocześnie zajmowali się obsługą zwrotów i rozdziałem potwierżeń odbioru, a ponadto obsługiwali pocztę elektroniczną oraz centralę telefoniczną, skaner i fax.
8. Przyjmowanie z innych działów materiałów do archiwum zakładowego, jak również udostępnianie na wnioski dokumentacji przechowywanej w archiwum.
9. Wyznaczenie zadań i nadzorowanie pracy osób skierowanych przez Sąd Rejonowy do odpracowania orzeczonych kar.
10. Wykonywanie drobnych napraw i prac konserwacyjnych w siedzibie MOPS, Sekcjach Pracowników Socjalnych mieszkaniach chronionych i readaptacyjnych, w tym:
  - naprawy urządzeń sanitarnych;
  - wymiany żarówek i świetlówek;
  - naprawy mebli biurowych, czajników, zamków, żaluzji, itp.;
  - wiercenie otworów, osadzanie kołków, montaż tablic, pótek, itp..
11. Obsługa mieszkań chronionych i readaptacyjnych przez comiesięczne doładowywanie energii elektrycznej w mieszkaniach wyposażonych w liczniki przedpłatowe, podawanie odczytów wodomierzy do GSM „Luiza”, rozliczanie faktur za użytkowanie mieszkań.
12. Odbieranie od mieszkańców zbędnej odzieży i zabawek.
13. Przekazywanie we współpracy z pracownikami socjalnymi adresów do dystrybucji drewna pochodzącego z wyciek prowadzonych na terenie Miasta, z przeznaczeniem dla osób korzystających z pomocy Ośrodka.
14. Wykonywanie szeregu działań związanych z codzienną działalnością Ośrodka oraz powiązanych pośrednio z działalnością MOPS, w tym:
  - a) prowadzenie i aktualizacja Biuletynu Informacji Publicznej,
  - b) prowadzenie rejestru umów zawieranych przez MOPS,
  - c) przygotowanie i edycja informacji i ogłoszeń dotyczących działalności bieżącej MOPS oraz rozmieszczanie tych ogłoszeń w ustalonych miejscach,
  - d) kontrola wydatków na połączenia telefoniczne stacjonarne i komórkowe,
  - e) miesięczne rozliczenia mediów, usług telekomunikacyjnych i innych usług wykorzystywanych na potrzeby Działów zajmujących się wypłatą świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
  - f) aktualizacja list telefonów służbowych- komórkowych i stacjonarnych,
  - g) zamawianie pieczętek, tablic i druków,
  - h) zapewnienie ubezpieczenia pomieszczeń biurowych i sprzętu komputerowego,

- i) współpraca z Działem Finansowo - Księgowym w zakresie rozliczeń i płatności,
- j) zastępstwa w sekretariacie,
- k) sprzątanie pomieszczeń biurowych i powierzchni użytkowych MOPS,
- l) współpraca z Działem Finansowo - Księgowym w zakresie rozliczeń z właścicielami i zarządcami budynków, w których znajdują się mieszkania MOPS, itp.,
- m) przygotowanie sali konferencyjnej do spotkań, szkoleń, udział w przygotowaniu konferencji, itp.

18. PEŁNOMOCNIK PREZYDENTA MIASTA DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

1. Współpraca z przedstawicielami: administracji rządowej i samorządowej, organizacji pozarządowych i pożytku publicznego, miejskich jednostek organizacyjnych - w zakresie problematyki osób niepełnosprawnych.
2. Udział w spotkaniach Śląskiego Forum Pełnomocników ds. Osób Niepełnosprawnych Województwa Śląskiego:
  - a) omawianie problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych,
  - b) omawianie przykładów dobrych praktyk - działań podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych w poszczególnych gminach województwa śląskiego,
  - c) propagowanie aktywności sportowej osób niepełnosprawnych w naszym regionie,
  - d) wdrażanie przepisów ratyfikowanej przez Polskę Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.
3. Koordynowanie działań związanych z organizacją obchodów Tygodnia Godności Osób Niepełnosprawnych:
  - a) przygotowanie, organizacja i prowadzenie spotkań z przedstawicielami władz miasta oraz zaproszonych środowisk osób niepełnosprawnych (instytucji, stowarzyszeń, organizacji skupiających osoby niepełnosprawne i działających na ich rzecz) w celu wypracowania koncepcji obchodów i harmonogramu imprez w poszczególnych dzielnicach,
  - b) udział w imprezach zorganizowanych w ramach obchodów Tygodnia Godności Osób Niepełnosprawnych,
  - c) przygotowanie informacji dla mediów na temat obchodów Tygodnia Godności Osób Niepełnosprawnych.
4. Udział w konferencjach dotyczących osób niepełnosprawnych.
5. Udział w spotkaniach i uroczystościach organizowanych przez organizacje pozarządowe oraz ośrodki wsparcia.
6. Udział w Śląskim Pikniku Integracyjnym dla Osób Niepełnosprawnych zorganizowanym przez Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego.
7. Udział w uroczystych obchodach Międzynarodowego Dnia Osoby Niepełnosprawnej.
8. Udział w imprezach kulturalnych oraz zawodach sportowych organizowanych dla osób niepełnosprawnych (otwarcie i zamknięcie zawodów, wręczenie nagród):

- a) Regionalny Turniej Piłki Nożnej Olimpiad Specjalnych na Stadionie GKS Grunwald,
  - b) Regionalny Turniej w Halowej Piłce Nożnej Olimpiad Specjalnych - Hala MOSiR w Halembie,
  - c) Regionalny Turniej w Tenisie Stołowym Olimpiad Specjalnych - Hala MOSiR w Halembie.
9. Udział w pracach Komisji Konkursowej rozpatrującej oferty fundacji i organizacji pozarządowych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.
10. Analizowanie i usystematyzowanie potrzeb osób niepełnosprawnych związanych z ich pełnym dostępem do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym:
- a) diagnozowanie potrzeb związanych z rehabilitacją społeczną,
  - b) gromadzenie danych dotyczących osób niepełnosprawnych w Rudzie Śląskiej,
  - c) aktualizowanie Informatora - bazy informacji dla osób niepełnosprawnych o podstawowych uprawnieniach i ulgach, stowarzyszeniach, fundacjach, organizacjach pożytku publicznego, ośrodkach wsparcia działających na terenie Rudy Śląskiej.
11. Przyjmowanie i rozpatrywanie uwag i wniosków osób niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów.
12. Udzielanie porad i informacji osobom niepełnosprawnym, ich opiekunom i członkom rodzin o przysługujących uprawnieniach i ulgach oraz zadaniach realizowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych: dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w środki pomocnicze i ortopedyczne, likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się oraz uzyskania stopnia niepełnosprawności, karty parkingowej, legitymacji osoby niepełnosprawnej, uzyskania świadczeń i zasiłków z pomocy społecznej, możliwości uzyskania pomocy w postaci usług opiekuńczych dla niepełnosprawnych członków rodziny zamieszkałych oddzielnie oraz umieszczeniem osoby starszej i niepełnosprawnej w domu pomocy społecznej.
13. Obsługa Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych i ich integracji ze społeczeństwem "Ruda Śląska - miastem przyjaznym osobom niepełnosprawnym":
- a) konsultacje z realizatorami projektów,
  - b) sporządzanie aktualizacji projektów na 2017 rok,
  - c) sporządzenie sprawozdania z realizacji projektów za 2016 rok,
  - d) przygotowanie Uchwały Rady Miasta w sprawie uchwalenia aktualizacji Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych na 2017 rok,
  - e) udział w Sesji Rady Miasta w sprawie przyjęcia Programu.

VI. ZASOBY KADROWE MOPS

Wykaz pracowników zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej wg stanowisk na dzień 31.12.2017r. (stan zatrudnienia łącznie 277 osób), co stanowiło 272 etaty w tym 5 osób (4,50 etatu) przebywało na urlopach wychowawczych a 1 na świadczeniu rehabilitacyjnym.

L.p.	Stanowisko	osoby
1.	Dyrektor	1
2.	Zastępca dyrektora	1
3.	Radca prawny	1
4.	Audytor wewnętrzny	1
5.	Główny księgowy	1
6.	Zastępca głównego księgowego	1
7.	Kierownik działu	14
8.	Zastępca kierownika działu	4
9.	Kierownik sekcji	2
10.	Główny specjalista	4
11.	Starszy specjalista	6
12.	Starszy specjalista ds. BHP	1
13.	Specjalista	7
14.	Konsultant - koordynator	2
15.	Konsultant	9
16.	Psycholog	6
17.	Terapeuta	1
18.	Kierownik Sekcji Pracowników Socjalnych	6
19.	Starszy specjalista pracy socjalnej -koordynator	1
20.	Starszy specjalista pracy socjalnej	1
21.	Specjalista pracy socjalnej	42
22.	Starszy pracownik socjalny	19
23.	Pracownik socjalny	10
24.	Aspirant pracy socjalnej	7
25.	Starszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	4
26.	Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	3
27.	Starszy asystent rodziny	1
28.	Asystent rodziny	2
29.	Młodszy asystent rodziny	6
30.	Starsza księgowka	7
31.	Księgowka	3
32.	Starszy informatyk	1

33.	Informatyk	2
34.	Starszy inspektor	33
35.	Inspektor	13
36.	Podinspektor	17
37.	Referent	12
38.	Pomoc administracyjna	9
39.	Sekretarka	1
40.	Magazynier	1
41.	Sprzątaczk	11
42.	Robotnik gospodarczy	2
43.	Instruktor reintegracji zawodowej	1
	RAZEM	277

W roku 2017 na podstawie umów na czas określony zatrudniono **45 osób**, w tym **1** po naborze na wolne stanowisko urzędnicze.

W roku 2017 ogółem 6 pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej podnosiło kwalifikacje zawodowe w formach szkolnych na studiach wyższych zawodowych i inżynierskich, jednolitych magisterskich i uzupełniających studiach magisterskich.

Liczba osób podnoszących kwalifikacje w trakcie roku 2017, w formach szkolnych (studia licencjackie, inżynierskie i jednolite magisterskie, uzupełniające studia magisterskie) - 7 osób.

W 2017 roku 2 osoby ukończyły studia magisterskie.

Wykształcenie pracowników Ośrodka:

- wyższe - 213 osób,
- średnie - 56 osób (32 średnie zawodowe i ogólnokształcące + 24 policealne),
- zasadnicze zawodowe - 6 osób,
- podstawowe - 2 osoby.

Szkolenia pracowników

Ilość odbytych szkoleń ogółem - **62**

w tym:

- szkolenia płatne - **17**
- szkolenia bezpłatne - **45**

W 2017r. pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej uczestniczyli m.in. w następujących szkoleniach i konferencjach:

- Ustawa o pomocy społecznej- NOWELIZACJA- aktualne problemy.
- Czas Pracy 2017 po zmianach od 1 stycznia 2017 roku.
- Kadry 2017 po zmianach od 1 stycznia 2017 roku.

- Górnośląskie Forum Ochrony Danych Osobowych.
- Pracownicze kasy zapomogowo-pożyczkowe w praktyce.
- Nowelizacja Kodeksu Postępowania Administracyjnego.
- Wydawanie decyzji administracyjnych w sprawach dodatków energetycznych i dodatków mieszkaniowych.
- Świadczenia Wychowawcze 500 PLUS aktualne problemy.
- Przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w formie elektronicznej. Obsługa i działanie systemu TOTEM na terminalach mobilnych.
- Rewolucja w procedurze administracyjnej 2017!!! Jak stosować nowe przepisy K.P.A. w J.S.T.
- Świadczenia Rodzinne -Nowelizacja.
- Konferencja "Systemowe Wsparcie Rodzin".
- XII Ogólnopolskie FORUM PCPR i MOPR "Zawsze z rodziną".
- Fundusz Alimentacyjny 2017 - aktualne problemy.
- Czas pracy 2018 oraz zmiany w przepisach kadrowych.
- Linia kontaktu - warsztat doskonalenia kompetencji w obszarze pracy z klientem.
- Szkolenie w zakresie "Przeciwdziałanie mobbingowi".
- Szkolenie ustawa "Za życiem".
- Seminarium "Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020".
- Seminarium "Podatek VAT w samorządach: Kwalifikowalność podatku VAT w projektach unijnych - praktyka 'pocentralizacyjna' i jej skutki finansowe".
- Warsztaty szkoleniowe: Organizacja konsultacji społecznych przy planowaniu projektów ZIT RPO WSL na lata 2014-2020.
- Konferencja "Różne oblicza Miłości" X Metropolitalne Święto Rodziny
- Seminarium "Kreowanie środowiska przyjaznego ekonomii społecznej".
- Konferencja "Nowe słońce-rodzina zastępcza-szansą i nadzieją dla dzieci".
- Konferencja "Choroba Alzheimera, czy można przed nią uciec?"
- Prawo Zamówień Publicznych w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach EFS i EFRR w perspektywie finansowej 2014-2020.
- Konferencja regionalna dot. konsultacji społecznych zmian w ustawach wdrażających Program kompleksowego wsparcia dla rodzin "Za życiem".
- Konferencja Naukowo-Szkoleniowa "Starość w drodze, czyli mądrość życiowa i los człowieka późnej dorosłości".
- Konferencja pn. "Nowe spojrzenie na schizofrenię".
- Szkolenie dot. nowelizacji Kodeksu Postępowania Administracyjnego.
- Ochrona danych osobowych w kontekście ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- Problematyka zaburzeń rozwojowych i emocjonalnych u dzieci - diagnoza i terapia.
- Rozpoznawanie wzorów picia i podejmowanie interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.

- Interwencja profilaktyczna wobec kobiet w ciąży lub młodych matek, w tym z grup ryzyka.
- Lokalny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym - funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych.
- Praca z osobą stosującą przemoc w rodzinie z problemem alkoholowym - wprowadzenie.
- Interdyscyplinarne Studium w Zakresie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- Szkolenie regionalne "Rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego w Polsce".
- Prawo Zamówień Publicznych i zasada konkurencyjności w ramach EFS i EFRR - poziom podstawowy.
- Młodość a narkotyki i nowe substancje psychoaktywne - strategie i koalicje w samorządach na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.
- Konferencja "Systemy wsparcia rodzin - zmiany prawne i funkcjonalne".
- Konferencja "Mediator - zawód czy pasja? Blaski i cienie zawodu mediatora".
- Ogólnopolska konferencja w Warszawie dotycząca konsultacji społecznych zmian w ustawach wdrażających Program kompleksowego wsparcia dla rodzin "Za życiem".
- Konferencja "Pozytywnie o zdrowiu psychicznym wśród seniorów".
- Zespół stresu pourazowego u dzieci - jak rozpoznawać i leczyć.
- Identyfikacja symptomów krzywdzenia dzieci.
- Konferencja szkoleniowa "Integracja Społeczności Romskiej w Środowisku Lokalnym".
- Konferencja "Dopalacze Wypalacze groźne narkotyki".
- Superwizja grupowa dla członków zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych realizujących procedurę "Niebieskie Karty".
- Praca z dziećmi i młodzieżą po doświadczeniach traumy.
- Tworzenie planu pracy z rodziną wieloproblemową, ze szczególnym uwzględnieniem rodziny zagrożonej umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej.
- Osoba zaburzona psychicznie, dotknięta uzależnieniem czy w kryzysie suicydalnym - rozpoznawanie, interwencja, pomoc oraz kompetencje służb.
- Sposoby na depresję.
- Seminarium "Przegląd i charakterystyka technik i narzędzi aktywizacji osób w procesie włączenia społecznego".
- Partnerstwo i współpraca na gruncie usług społecznych dla osób bezdomnych.
- Więzy Rodzinne - bliskość czy brzemię? Jak i kiedy rodzi się Przemoc?
- Nowa rola administratorów bezpieczeństwa informacji w sektorze pomocy społecznej w świetle krajowych i unijnych przepisów o ochronie danych osobowych
- Szkolenie obronne - zagrożenia płynące z cyberprzestrzeni
- Szkolenie z zakresu obrony cywilnej.

Szkolenia, na które kierowani są pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej obejmują szeroki zakres zagadnień merytorycznie adekwatny do wykonywanych działań oraz poszerzają już posiadaną wiedzę i podnoszą kwalifikacje uczestniczących w nich osób. Poszerzanie kwalifikacji

i zdobywanie wiedzy ma bezpośrednie przełożenie na przekazywanie zdobytej wiedzy innym pracownikom Ośrodka wykonującym poszczególne zadania.

VII. PLAN POTRZEB MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ NA 2018 ROK

1. Realizacja świadczeń z zakresu pomocy społecznej uzależniona jest od przyznanych środków finansowych. W planie budżetu na 2018 rok zabezpieczono przede wszystkim środki na realizację programów „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 oraz gminnego programu osłonowego „Pomoc miasta w zakresie dożywiania na lata 2014-2020.” Gmina zobowiązana jest do zabezpieczenia 40% kosztów tego zadania. W przypadku zasiłków celowych zabezpieczono środki na dofinansowanie ogrzania mieszkania, odzieży i obuwia oraz na realizację gminnych programów osłonowych z zakresu pomocy społecznej, dlatego realizacja tych zadań w 2018 r. nastąpi w ramach zagwarantowanych w budżecie środków.
2. Stosownie do rozeznaczonych potrzeb udziela się świadczeń, w formie zasiłków okresowych, które są finansowane z budżetu państwa w wysokości 50% różnicy między dochodem osoby czy rodziny a kryterium dochodowym oraz zasiłków stałych, które w całości finansowane są z budżetu państwa. Środki te zostały zawarte w budżecie na 2018r., jednak w przypadku zmian związanych ze wzrostem lub zmniejszeniem potrzeb mogą one być weryfikowane w trakcie roku.
3. Wykaz potrzeb w związanych z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny zawarty jest w załączniku nr 1 do niniejszego sprawozdania.
4. Wykaz potrzeb w zakresie pieczy zastępczej zawarty jest w załączniku nr 2 do niniejszego sprawozdania.
5. Wejście w życie dnia 22 kwietnia 2012 roku Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 roku w sprawie mieszkań chronionych (Dz. U. z dnia 22 marca 2012 roku, poz. 305) spowodowało, iż od 2015 roku zmniejszyła się liczba mieszkań chronionych funkcjonujących na terenie miasta. Jedynie 3 mieszkania spełniają standardy określone w ww. Rozporządzeniu. Są to mieszkania dla osób starszych oraz mieszkanie dla osób z zaburzeniami psychicznymi przy Ośrodku Najświętsze Serce Jezusa w Rudzie Śląskiej Halemba. Wejście w życie Rozporządzenia w sprawie mieszkań chronionych powoduje zwiększenie kosztów prowadzenia mieszkań chronionych po stronie samorządu. W szczególności spowodowane jest to koniecznością zwiększenia udziału wielu specjalistów, ewentualnie zatrudnieniu nowych.
6. W związku z realizacją programu „Za życiem” planowane jest utworzenie mieszkania chronionego dla osób niepełnosprawnych. Pomimo możliwości pozyskania środków zewnętrznych nie pokryją one w całości kosztów realizacji zadania. Aktualnie prowadzona jest diagnoza potrzeb i poczynione są przygotowania do ustalenia kosztów realizacji zadania.

7. Z roku na rok zwiększa się liczba osób - mieszkańców Rudy Śląskiej, którzy ze względu na wiek, stan zdrowia wymagają pomocy całodobowej w formie umieszczenia w domach pomocy społecznej. Wzrost liczby osób na „nowych zasadach” wymagających tej formy pomocy, wzrastające koszty utrzymania mieszkańców w domach pomocy społecznej z roku na rok wymagają większych środków samorządowych niezbędnych do realizacji zadania. Ponadto z uwagi na znacznie pogarszający się stan zdrowia psychicznego naszych mieszkańców, konieczne jest zabezpieczenia ich w dps odpowiedniego typu. W naszym Mieście funkcjonuje dps dla kobiet psychicznie chorych, nie ma natomiast dps dla mężczyzn dotkniętych tą chorobą. Być może w przyszłości należałoby przewidzieć utworzenie tego rodzaju dps, aby uniknąć wysyłania naszych mieszkańców poza Miasto. Należy jednak mieć na uwadze fakt, że w Rudzie Śląskiej funkcjonuje aż 5 domów pomocy społecznej.

8. W Rudzie Śląskiej wzrasta liczba osób niepełnosprawnych wymagających wsparcia i zwracających się o udzielenie dofinansowania ze środków PFRON. Zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej są zadaniami ustawowymi, lecz ilość środków z PFRON jest niewystarczająca na ich realizację, nieadekwatna do potrzeb niepełnosprawnych mieszkańców Miasta. Powoduje to, że nie jest możliwe udzielenie wszystkim osobom niepełnosprawnym pomocy. Często czekają na nią miesiącami a nawet latami. Nie jest możliwe likwidowanie barier na bieżąco, czy też udzielanie dofinansowania do zaopatrzenia w środki pomocnicze i przedmioty ortopedyczne. Sytuacja ta powoduje wzrost frustracji i niezadowolenia wśród naszych klientów. Stąd środki przeznaczane przez PFRON powinny być znacznie wyższe, by zaspokoić potrzeby osób niepełnosprawnych.

9. Prace społecznie użyteczne są w Ośrodku sprawdzoną formą aktywizacji osób bezrobotnych. Ta forma pracy z klientem jest istotnym elementem pracy socjalnej, a prace społeczne są ważnym narzędziem w aktywizacji społeczno- zawodowej klienta pomocy społecznej. Ta forma działania nie ma na celu tylko aspektów zawodowych, ale pozwala także na naukę dyscypliny, obowiązkowości, zapobiega demoralizacji i wykluczeniu społecznemu. W aktualnych przepisach pomocy społecznej brakuje obowiązkowego narzędzia aktywizacji społeczno- zawodowej, które dawałyby możliwości aktywizacji bezrobotnych klientów pomocy społecznej bez generowania dodatkowych kosztów dla Ośrodka. Możliwość realizacji tych prac uzależniona jest obecnie od decyzji PUP, co uniemożliwia rzeczywiste planowanie działań i może skutkować ich brakiem.

10. Zmiany w ustawie o pomocy społecznej dotyczące osób bezdomnych spowodowały, że nie ustala się odpłatności za pobyt w Noclegowni, nawet dla osób posiadających dochód. Taka sytuacja wpływa demoralizująco na osoby bezdomne, nie motywuje do zmiany swojej sytuacji życiowej ani do wzmacniania poczucia odpowiedzialności za swoje życie. Ponadto zmiany w przepisach spowodowały, że pobyt w ogrzewalni czy noclegowni nie wymaga wydania decyzji administracyjnych co z kolei powoduje brak możliwości wpływu pracownika socjalnego na osobę bezdomną

i niemożność skutecznej pomocy tym osobom. Wskazany jest powrót do skierowań do noclegowni w formie decyzji administracyjnych.

11. Środki na wypłatę świadczeń rodzinnych, zasiłków dla opiekunów, jednorazowego świadczenia „Za życiem” oraz świadczeń wychowawczych pozyskujemy w całości z budżetu państwa. Natomiast pomoc materialna dla uczniów finansowana jest w 80% z budżetu państwa, a pozostałe 20% ze środków własnych. Ogromnym wyzwaniem przy realizacji powierzonych zadań jest rozpoczynający się każdego roku nowy okres, na który ustalane jest prawo do świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych oraz pomocy materialnej dla uczniów, co wiąże się ze wzmożoną pracą. W tym celu niezbędna jest praca w godzinach nadliczbowych, aby zachować przewidziane w ustawach terminy wydawania decyzji oraz płynność wypłat świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych oraz pomocy materialnej uczniom.

Środki na wypłatę wyżej wskazanych świadczeń stanowią największy składnik budżetu MOPS, ułatwiają życie mieszkańcom nie tylko korzystającym ze świadczeń pomocy społecznej. Obsługa tych zadań, w sytuacji ciągłej zmiany przepisów, przysparza wiele trudności. Niezbędna jest zatem odpowiednia i dobrze wykwalifikowana kadra.

Ponadto zaznaczyć należy, że osoby uprawnione do pomocy materialnej uczniom i ich przedstawiciele, zarówno w pierwszym, jak i drugim okresie stypendialnym, okazywali dokumenty potwierdzające poniesienie kosztów o charakterze edukacyjnym na kwotę niższą niż wskazana w decyzji przyznającej. W związku z powyższym, mimo przysługującego prawa do stypendium szkolnego, świadczenie to nie zostało wypłacone lub zostało wypłacone zgodnie z przedstawionymi dowodami księgowymi. Dlatego też po zakończeniu roku szkolnego niewykorzystana kwota stypendium szkolnego zostaje uchylona.

12. Realizacja zleconych zadań z zakresu Funduszu Alimentacyjnego wymaga zaangażowania wystarczającej liczby pracowników oraz zakupu sprzętu gwarantującego bezproblemową obsługę techniczną. Stale nowelizowane przepisy ustaw, rozszerzanie katalogu świadczeń powoduje permanentną potrzebę podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników, zakupu oprogramowania itd. Wobec tempa zachodzących zmian legislacyjnych oraz wzrostu liczby osób korzystających ze świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych, wychowawczych, zasiłków dla opiekuna i stypendiów szkolnych nie można wykluczyć konieczności powiększenia obecnego stanu zatrudnienia, co pociągnie za sobą konieczność zakupu nowego sprzętu, powiększenia zasobów lokalowych itd. Wobec nieustannie postępujących zmian przepisów pracownicy stoją przed koniecznością ciągłego podnoszenia kwalifikacji poprzez branie udziału w szkoleniach tematycznych.

13. Stałą koniecznością jest podnoszenie poziomu wiedzy pracowników poprzez lekturę doktryny i orzecznictwa, co związane jest z koniecznością zakupu stosownej literatury przedmiotu, a szczególnie komentarzy tematycznych, zbiorów orzecznictwa itd. Główne potrzeby szkoleniowe to tematyka związana z: postępowaniem administracyjnym, ustawą o świadczeniach rodzinnych, zagadnień związanych z nienależnie pobranymi świadczeniami i windykacją, ustawą o pomocy

osobom uprawnionym do alimentów, ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawą o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawą o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, Kodeksu postępowania cywilnego i Kodeksu cywilnego, ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

14. Rozpoczęta w listopadzie 2017 roku rozbudowa siedziby Ośrodka - dobudowa szybu windowego wraz z dodatkowymi pomieszczeniami biurowymi i toaletami - powoduje, że konieczny będzie zakup dodatkowego wyposażenia, w tym biurek, krzesel, szaf oraz urządzeń biurowych.